

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

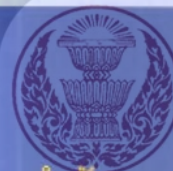
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐

วันพุธที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

อ.พ. ๘/๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย
LIR

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Legislative Institutional Repository of Thailand

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. บรรจุนโยบายวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
มกราคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิติ ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวนภพร ชวรงค์กร นิตกร ๖ นางสาวจินดา สัตยาธินานาณิษฐ์ นิตกร ๔
นางสาวน้ำฝน ราชสมบัติ นิตกร ๔ นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๔
นางสิริกันย์ ส่องแสง เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖ นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๔๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๓ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIART

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑	บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความเป็นมา สรุปสาระสำคัญ บันทึกสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)	
●	บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑
●	ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๖
●	สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๗
●	บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑๙
●	ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)	๓๙
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	
●	คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย	๖๕
●	ข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๖๙
●	การใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราว	๗๙

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) ๙๕
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) ๑๐๗
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ ๑๔๓
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๔๙

ส่วนที่ ๑

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ความเป็นมา สรุปสาระสำคัญ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ตารางเปรียบเทียบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรีชุดที่มีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๓ และยกเลิกมาตรา ๑๓ ทวิ)

(๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)

(๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๒)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยานกับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย

(เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสามและวรรคสี่)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๖/๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตีร์ และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LI RT

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหารวม ๒๕ มาตรา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑) ปรับปรุงความในมาตรา ๑๓ เพื่อกำหนดให้มีล่ามแปลภาษาไทยท้องถิ่นและให้ล่ามได้รับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักด้วย นอกเหนือจากค่าป่วยการ (ร่างมาตรา ๓)

๒) ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ โดยนำไปบัญญัติรวมไว้ในมาตรา ๑๓ (ร่างมาตรา ๔)

๓) เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๗/๑ โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสอบถามหรือไต่สวนผู้ต้องหาโดยการถ่ายภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลได้ ทั้งนี้ เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหาการนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลไม่ได้ (ร่างมาตรา ๕)

๔) เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๘/๒ กำหนดให้พยานที่อาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถคัดค้านการปล่อยชั่วคราวได้ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน (ร่างมาตรา ๖)

๕) เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ เพื่อให้มีการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกำหนดหลักเกณฑ์การเก็บและ

ตรวจทางห้องปฏิบัติการจากส่วนประกอบของร่างกายผู้ต้องหา (ร่างมาตรา ๗)

๖) เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) กำหนดให้การตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงต้องกระทำโดยเจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิง เพื่อให้ผู้เสียหายที่เป็นหญิงได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม (ร่างมาตรา ๘)

๗) เพิ่มความเป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ กำหนดให้การถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศต้องกระทำโดยพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิง เพื่อให้ผู้เสียหายที่เป็นหญิงได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมและกำหนดมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยานกับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของพยานหรือผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๙)

๘) เพิ่มความเป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ เพื่อกำหนดมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าโดยตรงระหว่างพยานกับจำเลย (ร่างมาตรา ๑๐)

๙) เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ (ร่างมาตรา ๑๑)

- มาตรา ๒๒๖/๑ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบหรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ

- มาตรา ๒๒๖/๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับอดีต (นิสัย) หรือความประพฤติของ

จำเลย รวมทั้งข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ดังกล่าว

- มาตรา ๒๒๖/๓ เพื่อกำหนดความหมายของพยานบอกเล่าว่าอาจเป็นพยานบุคคล หรือเอกสาร หรือวัตถุอื่นใดก็ได้ พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานบอกเล่า

- มาตรา ๒๒๖/๔ กำหนดห้ามมิให้จำเลยนำสืบหรือถามค้านเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เพื่อให้ความคุ้มครองผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่จะไม่ต้องถูกตั้งคำถามอันไม่เหมาะสม

- มาตรา ๒๒๖/๕ กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นพยานหลักฐานประกอบในชั้นพิจารณาได้ เพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติหลายกรณีที่ไม่สามารถนำตัวพยานมาเบิกความในชั้นพิจารณาได้

๑๐) เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๗/๑ เพื่อกำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจของศาลในการชี้แนะนักพยานบอกเล่า พยานขัดทอดหรือพยานหลักฐานที่มีพิรุณหรือข้อบกพร่องประการอื่น และกำหนดความหมายของคำว่า "พยานหลักฐานประกอบ" ให้ชัดเจน (ร่างมาตรา ๑๒)

๑๑) เพื่อความเป็นมาตรา ๒๒๘/๑ เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องและในชั้นพิจารณา กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นบัญชีระบุพยานในกรณีการได้สวนคำร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือการร้องขอให้

ศาลรับทรัพย์ กำหนดข้อยกเว้นในเรื่องการยื่นบัญชีระบุพยานภายหลังจากระยะเวลาที่กำหนดได้สิ้นสุดลง และกำหนดให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบพยานหลักฐานที่คู่ความมิได้แสดงความจำนงที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นไว้ก่อน (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๒) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๓๐ กำหนดให้ศาลต้องเดินเผชิญสืบพยานหลักฐานด้วยตนเอง เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนดจึงจะส่งไปให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทนได้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๑๓) เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๐/๑ เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหาการนำพยานบุคคลมาศาล แต่อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าการเบิกความโดยการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรานี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นระบบการประชุมทางจอภาพที่แท้จริงก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๕)

๑๔) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๓๓ เพื่อให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยเป็นผลร้ายแก่จำเลยผู้เบิกความเองรวมทั้งจำเลยอื่นได้ด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานของฝ่ายจำเลยเอง (ร่างมาตรา ๑๖)

๑๕) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๓๗ กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องแทนการเบิกความพยานในชั้นพิจารณาได้ เพื่อให้การพิจารณาคดีมีความรวดเร็วและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗)

๑๖) เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๗ ตรี
ให้นำเอาวิธีการสืบพยานบุคคลล่วงหน้า
ก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ
มาใช้ในการสืบพยานหลักฐานอื่นล่วงหน้า
ก่อนฟ้องคดี นอกจากนี้ ยังอนุโลมให้ใช้
วิธีการดังกล่าวกับการสืบพยานหลักฐานทั้งปวง
ในชั้นตอนที่ฟ้องคดีแล้ว แต่ยังไม่ถึง
กำหนดเวลาสืบพยานตามปกติอีกด้วย ทั้งนี้
เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสืบพยานหลักฐาน
ที่มีปัญหาตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๓๗ ทวิ
(ร่างมาตรา ๑๘)

๑๗) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๔๐
โดยกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่ง
สำเนาเอกสารของโจทก์ให้แก่ฝ่ายจำเลย
ให้ชัดเจน เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลย
ในคดีอาญาในอันที่จะสามารถต่อสู้คดี
ได้อย่างเต็มที่ (ร่างมาตรา ๑๙)

๑๘) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๔๓
และมาตรา ๒๔๔ (ร่างมาตรา ๒๐)

- มาตรา ๒๔๓ โดยแก้ไข
ถ้อยคำจาก "ผู้ชำนาญการพิเศษ" เป็น
"ผู้เชี่ยวชาญ" เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำ
ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
อันจะช่วยลดความสับสนที่เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็น
ในทางปฏิบัติ และกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญ
อาจทำความเห็นเป็นหนังสือโดยไม่ต้อง
มาเบิกความประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับ
สภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบัน
ค่อนข้างขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
ทุกด้าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องทำงาน
ทั้งในการตรวจสอบค้นคว้าข้อมูล และยังคง

มาเบิกความในศาลโดยไม่จำเป็น
เพราะแทบจะไม่มีการชักค้ำพยานผู้เชี่ยวชาญ

- มาตรา ๒๔๔ แก้ไขถ้อยคำ
เล็กน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนคำว่า
"ผู้ชำนาญการพิเศษ" เป็น "ผู้เชี่ยวชาญ"

๑๙) เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๔๔/๑
กำหนดให้ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษ
จำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐาน
ทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใด
ที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจ
สั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ
หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้
โดยศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับ
ตรวจพิสูจน์ได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น
และสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิด
ความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้
หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการ
ป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง
ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไป
ตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง
(ร่างมาตรา ๒๑)

๒๐) ปรับปรุงความในมาตรา ๒๕๖
แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐต้องจ่ายค่าพาหนะ
ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักให้แก่พยานในคดี
ที่ราษฎรเป็นโจทก์และพยานในคดีที่
พนักงานอัยการเป็นโจทก์เช่นเดียวกัน
(ร่างมาตรา ๒๒)

๒๑) ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗
เนื่องจากได้กำหนดให้รัฐต้องจ่ายค่าพาหนะ
ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักให้แก่พยาน
ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์แล้ว

ตามมาตรา ๒๕๖ จึงไม่มีความจำเป็นต้อง
กำหนดมาตรา ๒๕๗ ไว้อีก (ร่างมาตรา ๒๓)

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาลงมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับร่างพระราชบัญญัตินี้ไปแก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรี ก่อนส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว แต่ได้ค้างการพิจารณาในวาระที่สองของวุฒิสภา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงทำให้อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีผลเป็นอันสิ้นสุดลง

ต่อมาคณะรัฐมนตรีชุดที่มีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก่อนนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ต่อไป

LIART

สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และยกเลิกมาตรา ๑๓ ทวิ)

(๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)

(๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๒)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสามและวรรคสี่)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน เพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๖/๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตี และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ และมาตรา ๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๒๕)

ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของพระราชบัญญัติ

๖.๑ การจัดหาล่ามให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (ร่างมาตรา ๓)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายค่าบวการ ค่าพาหนะ เดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๖.๒ ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ โดยนำไปบัญญัติรวมไว้ในมาตรา ๑๓ (ร่างมาตรา ๔)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙

๖.๓ การสอบถามหรือไต่สวนผู้ต้องหาโดยการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ (ร่างมาตรา ๕)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหามิได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล

๖.๔ การคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (ร่างมาตรา ๖)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตราย อันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

๖.๕ การใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ (ร่างมาตรา ๗)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการ

บังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๖.๖ การตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่เป็นหญิง (ร่างมาตรา ๘)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้

๖.๗ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และการจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๙)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้

๖.๘ กำหนดมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าโดยตรงระหว่างพยานกับจำเลย (ร่างมาตรา ๑๐)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

LIRT

ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการ โดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใส่โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถาม ผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามความในวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๖.๙ หลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๑)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใด เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็น พยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐาน นั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรม ทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟัง พยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณา ถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) คุณค่าในเชิงพินิจ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการ ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำผิด ครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลย เป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำ ความผิดของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

LIRT

มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาล กิติ หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลกิติ หากนำเสนอ เพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อม ของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่านั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่า มีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดยางงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะ ของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผล ที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความ ฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบ ด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย กับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิด ความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยาน ที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้

๖.๑๐ การชี้แจงนำพยานหลักฐานในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๑๒)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้แจงนำพยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบ ถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟัง พยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษ แห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือ มากขึ้นด้วย

๖.๑๑ **ขั้นตอนและระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๓)**

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุด่วนหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุด่วนหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามีรับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบหรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานเช่นนั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นนั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุด่วนหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุด่วนหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นนั้นได้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นนั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุด่วนหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมีได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสองหรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรมหรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้

LIRT

๖.๑๒ การเดินเผชิญสืบทายหลักฐานหรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบทายหลักฐานแทน (ร่างมาตรา ๑๔)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบทายหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบทายหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบทายหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ตั้งศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้องสำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบทายหลักฐาน ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำตามพยานหรือคำแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบทายหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบทายหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวน พร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม

๖.๑๓ กรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๕)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

๖.๑๔ กรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยานให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยเป็นผลร้ายแก่จำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซักค้านได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้

LIRT

๖.๑๕ กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับคำเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยาน ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมาย กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไข ข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย

๖.๑๖ ให้นำวิธีการสืบพยานบุคคลล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้กับการสืบพยานหลักฐานอื่นล่วงหน้าก่อนฟ้องคดี (ร่างมาตรา ๑๘)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓๗ ตริ ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้อง สืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐาน อื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการโดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๖.๑๗ กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสำเนาเอกสารของโจทก์ให้แก่ฝ่าย จำเลย (ร่างมาตรา ๑๙)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์ เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาล ก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสตรวจและขอรับ สำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่ง เป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน

ในกรณีที่ไม่อยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐาน ในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟัง พยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติ ดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

๖.๑๘ แก้ไขถ้อยคำจาก “ผู้ชำนาญการพิเศษ” เป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” เพื่อให้ สอดคล้องกับถ้อยคำในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญ อาจทำความเห็นเป็นหนังสือโดยไม่ต้องมาเบิกความประกอบ (ร่างมาตรา ๒๐)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความ ต่อต่อไปนี้แทน

หมวด ๕
ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง

หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจกรรมอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเข้าใจเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าว ให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่ตั้งใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาล ในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็น เนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝัง แล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น

๖.๑๙ การใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็น สำคัญแห่งคดีในคดีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุก (ร่างมาตรา ๒๑)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็น ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวน้ำ เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือ ส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับ ตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด น้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการยื่นชี้ขาดว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๖.๒๐ กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับพยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียกให้ได้รับ
ค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร (ร่างมาตรา ๒๒)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็น
และสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม
กำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกัน
ตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้อีก

๖.๒๑ ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ (ร่างมาตรา ๒๓)

ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๗. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๒๔)

พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลา
ที่ต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลา
ที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น
ได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติดังกล่าว

**บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน**

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ หมวด ๑ ว่าด้วยจับ ชั่ง จำคุก แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน และแก้ไขเพิ่มเติมภาค ๖ หมวด ๒ ว่าด้วยค่าธรรมเนียม) รวม ๒ ฉบับ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้รับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดไปประกอบการพิจารณาด้วย และต่อมาในชั้นที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่ได้พิจารณาเสร็จแล้วไปยังคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๑ (กกก.๖)/๓๗ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ (ฝ่ายการต่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ และกิจการพิเศษ) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับแล้ว เห็นว่า เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน จึงเห็นควรส่งร่างกฎหมายทั้งสองฉบับให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาเพื่อหาข้อยุติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้มีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสภาทนายความ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด

ทั้งนี้ อาจสรุปสภาพปัญหาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) แก้ไขมาตรา ๘๔ ให้บัญญัติเฉพาะในเรื่องการพิสูจน์ และนำ
บทบัญญัติในส่วนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงรวมถึงข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องนำสืบไปบัญญัติเป็นมาตรา ๘๔
ทวิ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบและ
ให้ดุลพินิจแก่ศาลที่จะยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบในบางกรณีได้ด้วย (ร่างมาตรา ๕)

(๓) แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิสูจน์ต่อพยานตามมาตรา ๘๕ ให้ครอบคลุม
ถึงการพิสูจน์ต่อพยานในทุกกรณี จากเดิมที่ให้สิทธิเฉพาะคู่ความที่มีหน้าที่นำสืบภายหลัง
ที่จะพิสูจน์พยานของคู่ความที่นำสืบก่อนเท่านั้น (ร่างมาตรา ๖)

(๔) แก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์ตามมาตรา ๘๖ โดยกำหนดกรอบและ
แนวทางการอ้างเอกสิทธิ์และการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน (ร่างมาตรา ๗)

(๕) แก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๘๓ ในส่วนข้อยกเว้นให้รับฟังสำเนาเอกสารในกรณี
ต้นฉบับสูญหายตามมาตรา ๘๒ (๒) ครอบคลุมถึงกรณีที่ศาลควรรับฟังสำเนาเอกสารแทนต้นฉบับ
เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือในกรณีที่ต้นฉบับสูญหายไปโดยพฤติการณ์ที่ไม่อาจโทษผู้อ้าง
ได้ และกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งคัดค้านเอกสารตามมาตรา ๑๒๕ ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็นที่ต้องนำ
ต้นฉบับมาสืบ (ร่างมาตรา ๘)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานอันได้มาจาก
คอมพิวเตอร์และสื่ออื่นในลักษณะเดียวกัน โดย

(ก) ให้ศาลรับฟังข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผล
โดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ ถ้าการบันทึกหรือการประมวลผลนั้น
เป็นการกระทำโดยปกติถูกต้องตามขั้นตอนการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ และมีคำรับรอง
ของผู้เกี่ยวข้องเสนอประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๙)

(ข) กำหนดให้คู่ความระบุนความจำนงในการอ้างพยานหลักฐานที่ได้
จากคอมพิวเตอร์ไว้ในบัญชีระบุพยาน พร้อมส่งคำรับรองและสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลให้แก่ศาล
(ร่างมาตรา ๙)

(ค) กำหนดหน้าที่ให้แก่คู่ความฝ่ายที่ถูกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างถึงข้อมูล
ที่บันทึกหรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานยันตน และประสงค์จะยื่น
คำแถลงคัดค้านการอ้างข้อมูลนั้น ต้องคัดค้านความไม่ถูกต้องของข้อมูลนั้นก่อนศาลพิพากษาคดี
(ร่างมาตรา ๙)

(ง) กำหนดให้นำบทบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการรับฟังและการนำสืบ
พยานหลักฐานอันได้มาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ไปใช้แก่การรับฟังข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อ
ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๙)

(๗) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังพยานบุคคลและพยานบอกเล่าตาม มาตรา ๙๕ โดยบัญญัติเรื่องความสามารถในการเบิกความของพยานไว้ในมาตรา ๙๕ และแยก บทบัญญัติเรื่องพยานบอกเล่า มากำหนดเป็นมาตรา ๙๕ ทวิ โดยวางหลักเกณฑ์และข้อยกเว้น ในการรับฟังพยานบอกเล่าให้มีความชัดเจน (ร่างมาตรา ๑๐ และร่างมาตรา ๑๑)

(๘) ปรับปรุงกระบวนการสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๑ โดยขยาย ขอบเขตของการสืบพยานหลักฐานและแก้ไขข้อจำกัดในเรื่องความรวดเร็ว และเพิ่มเติมให้อำนาจ แก่ศาลที่จะมีคำสั่งให้ยึดเอกสารหรือวัตถุเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในกรณีเช่นนั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๙) ปรับปรุงกระบวนการสืบพยานหลักฐาน โดยเปิดโอกาสให้คู่ความอาจตกลง กันให้สืบพยานหลักฐานตามวิธีการหรือดำเนินการอย่างอื่นใด เช่น ให้เจ้าพนักงานศาล ไปทำการสืบพยานแทนนอกศาลคล้ายกับ Commissioner เป็นต้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ ยินยอมของคู่ความเป็นหลัก ทั้งนี้ ยังคงอยู่ในกรอบของกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย ของประชาชน และดุลพินิจของศาล (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๐) กำหนดให้อำนาจศาลในการแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการสืบ พยานหลักฐานโดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการที่ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขตลอดจนวิธีการที่จะแก้ไข ข้อผิดพลาดอันเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานที่ผิดระเบียบหรือผิดหลงไป โดยกำหนดข้อห้าม ในการให้แก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากความจงใจหรือละเลยเพิกเฉยของคู่ความฝ่าย ที่สืบพยานหลักฐานอันเป็นการเอาเปรียบคู่ความฝ่ายอื่น (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๑) เพิ่มเติมให้อำนาจแก่ประธานศาลฎีกาที่จะออกข้อบังคับในเรื่องการสืบ พยานหลักฐาน เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องการ สืบพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๒) กำหนดแนวทางแก่ศาลในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานบางประเภท ได้แก่ พยานบอกเล่าและบันทึกถ้อยคำของพยานนอกศาล เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงแก้ไข บทบัญญัติในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๔)

(๑๓) แก้ไขมาตรา ๑๐๖ ให้ศาลมีอำนาจในการชักถามถึงรายละเอียดที่พยาน จะเบิกความก่อนที่จะออกหมายเรียกให้ตามที่คู่ความขอ (ร่างมาตรา ๑๕)

(๑๔) แยกบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับพยานที่ศาลจะออก หมายเรียกพยานไม่ได้ โดยเพิ่มกรณีที่พยานมีเอกสิทธิ์หรือคุ้มกันตามกฎหมายเฉพาะ และ ที่เกี่ยวกับพยานที่ไม่สามารถไปศาลได้ออกจากกัน (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๕) แก้ไขมาตรา ๑๑๑ ให้อ้างอิงมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันแทนการอ้างอิงมาตรา ๑๔๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาซึ่งยกเลิกไปแล้ว (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๖) แก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการสาบานหรือปฏิญาณตนของพยานตามมาตรา ๑๑๒ (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๗) แก้ไขบทบัญญัติเรื่องสิทธิของพยานบางจำพวกที่มีสิทธิไม่ต้องเบิกความตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลักการตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ ให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๙)

(๑๘) ปรับปรุงวิธีการสืบพยานหลักฐานในเรื่องรายละเอียด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขและอื่น ๆ โดยให้มีการบันทึกถ้อยคำของพยานที่อาจต้องเบิกความในเรื่องรายละเอียดไว้ก่อนเพื่อลดระยะเวลาในการสืบพยานลง แต่ยังคงกำหนดให้พยานนั้นมาศาลเพื่อให้คู่ความอื่นซักค้านด้วย ทั้งนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับกรณีพยานอยู่ต่างประเทศไว้โดยเฉพาะด้วย (ร่างมาตรา ๑๙)

(๑๙) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสืบพยานหลักฐาน โดยการใช้ระบบการประชุมทางจอภาพ (ร่างมาตรา ๒๐)

๒. ความเห็นและข้อสังเกตในชั้นต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๓ เบญจ และร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ ที่กำหนดหลักการให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับได้ ออก

(๒) ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ทวิ (๒) ที่กำหนดหลักการห้ามออกหมายเรียกพยานที่เป็นพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา และร่างมาตรา ๑๑๕ ที่กำหนดให้พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา แม้มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้ ออก

(๓) ในร่างมาตรา ๑๒๐ ทวิ ที่กำหนดหลักการให้คู่ความสามารถเสนอบันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยานบุคคลต่อหน้าศาลได้ นั้น ควรเพิ่มหลักการด้วยว่า ในคดีที่มีคู่ความสองฝ่ายและคู่ความที่มีได้ขาดนัดจะนำหลักการตามมาตรานี้มาใช้บังคับได้เฉพาะเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมแล้วเท่านั้น

(๔) ควรแก้รูปแบบของการร่างกฎหมายในการเรียงลำดับเลขมาตรา จากเดิมที่ใช้ปกติสังขยา เช่น “ทวิ” “ตรี” “จัตวา” เป็นการเรียงลำดับเลขมาตราโดยการใช้เครื่องหมาย “/” เช่น มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ แทน เพราะสะดวกในการจดจำและการอ้างอิงมากกว่า

๓. สำระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๑ ตัดหลักการในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่บันทึกสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์และสื่ออื่นใน

ลักษณะเดียวกัน (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๕๓ ทวิ มาตรา ๕๓ ตริ มาตรา ๕๓ จัตวา และ มาตรา ๕๓ เบญจ) เนื่องจากตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติให้มีการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายไว้แล้ว

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ เสนอร่างกฎหมายกลับไปยังคณะรัฐมนตรีว่า ไม่ควรตัดหลักเกณฑ์ดังกล่าวออก เนื่องจากมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดเพียงการให้รับฟัง พยานหลักฐานดังกล่าว แต่ยังไม่ได้มีการกำหนดวิธีการยื่นพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประชาน ศาลฎีกาสามารถออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าวได้อยู่แล้วตาม ร่างมาตรา ๑๐ (เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๓) ของร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงว่า หากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่า ไม่มีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติของศาล กระทรวงยุติธรรมก็ไม่ติดใจ กับข้อสังเกตดังกล่าว และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมชี้แจงว่า หลักการตามร่างฯ ของคณะกรรมการฯ ถูกต้องแล้ว

(๒) การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณา เกี่ยวกับการสืบพยานหลักฐานไปโดยผิดระเบียบหรือผิดหลง ทำการแก้ไขให้ถูกต้องตาม ร่างมาตรา ๑๓ (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ จัตวา) เนื่องจากเป็นอำนาจทั่วไปของศาลที่จะสั่งให้เพิกถอน หรือแก้ไขการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามมาตรา ๒๗ ได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ เป็นการเฉพาะอีก

ในที่สุดกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบด้วยเนื่องจากเห็นว่า ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดให้ภาค ๑ ลักษณะ ๒ หมวด ๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ และหน้าที่ของศาลไว้โดยเฉพาะอยู่แล้ว โดยมาตรา ๒๗ ในหมวด ๓ ดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้อย่าง ชัดเจนและกว้างขวางมากกว่าร่างมาตรา ๑๐๓ จัตวา ของกระทรวงยุติธรรม จึงไม่มีความ จำเป็นต้องกำหนดหลักการตามร่างมาตรา ๑๐๓ จัตวา ไว้อีก

๓.๒ เห็นควรรอการพิจารณาบางร่างมาตราไว้ก่อน เพื่อศึกษาหลักกฎหมาย ของต่างประเทศ

(๑) การกำหนดหลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๕๔ ทวิ) ที่แยกออกเป็น ๓ หลักการ คือ

(ก) พยานหลักฐานที่ห้ามรับฟังโดยเด็ดขาด ได้แก่ ถ้อยคำของบุคคล ซึ่งเกิดจากการถูกทรมาน ขู่เข็ญ หรือใช้กำลังบังคับ หรือถ้อยคำที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่ทำให้ เป็นไปโดยไม่สมัครใจ ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

LIART

(ข) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายประการอื่น นอกจากที่บัญญัติไว้ใน (ก) โดยปกติไม่อาจรับฟังได้เช่นกัน เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่า พยานหลักฐานนั้นเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญอันเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี ศาลมีอำนาจ ใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมได้ และ

(ค) พยานหลักฐานสืบเนื่องที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากพยานหลักฐาน ตาม (ก) และ (ข) ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวประกอบ พยานหลักฐานอื่นได้

ในหลักการตามข้อ (ก) และข้อ (ค) ไม่มีประเด็นที่เป็นปัญหา เพราะเป็นไป ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและหลักกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในหลายประเทศ เช่น ประเทศ สหรัฐอเมริกาจะมีเฉพาะหลักการตามข้อ (ข) เท่านั้น ที่ควรทำการศึกษาโดยละเอียด เนื่องจากยังไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายสากลที่กำหนดให้รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ หากเป็น พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและสามารถพิสูจน์ได้ว่า จำเลยกระทำความผิด และการเกิดขึ้นหรือได้มา ซึ่งพยานหลักฐานนั้นไม่เป็นการกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ไม่เป็นการกระทบ ต่อความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาและไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน อย่างร้ายแรงของประชาชน

(๒) การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งเปิดเผยพยานเอกสารหรือข้อมูลอันเป็น ความลับ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๒) สมควรศึกษาว่า การกำหนดหลักการไว้เช่นนี้ จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากเอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย อื่นอยู่แล้ว โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกำหนดหลักการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารใดบ้างที่สามารถเปิดเผยได้ ตลอดจนหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญของบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และพิจารณาข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดให้คู่ความที่ได้ยื่นคำขอต่อศาลในวันสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนตาม มาตรา ๑๐๑ แล้ว มีสิทธิยื่นคำขอฝ่ายเดียวขอให้ศาลสืบพยานหลักฐานนั้นไปฝ่ายเดียว โดยไม่ให้ ศาลแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนดังที่กระทำอยู่ตามปกติตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง โดยคู่ความ ดังกล่าว นอกจากจะต้องบรรยายข้อเท็จจริงที่แสดงว่า มีเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องสืบพยานนั้น โดยเร่งด่วนแล้ว ได้เพิ่มเงื่อนไขว่า จะต้องไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้ด้วย (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๐๑/๑)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เพิ่มถ้อยคำว่า "... และไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้ ..." นั้น น่าจะไม่ถูกต้อง เนื่องจากร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ส่วนของคำสั่งให้ยึดหรือให้ส่งต่อศาลในเหตุฉุกเฉินนี้

เป็นเรื่องที่มีเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นที่ต้องยึดหรือสั่งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุโดยทันทีในลักษณะคล้ายหลัก Anton Piller Order จึงไม่ใช่หลักเกณฑ์ปนกับหลักการพิจารณาโดยทั่วไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๐๑/๑ วรรคหนึ่ง ไว้ตามร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์พิเศษซึ่งแตกต่างจากหลักการพิจารณาโดยทั่วไป โดยคู่ความที่มีสิทธิจะยื่นคำขอตามร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ได้นั้น จะต้องยื่นคำขอตามมาตรา ๑๐๑ พร้อมกับคำฟ้องหรือคำให้การหรือภายหลังจากนั้นมาแล้วเท่านั้น ซึ่งมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ได้กำหนดให้ความคุ้มครองแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องให้มีโอกาสได้ชี้แจงต่อศาล เพื่อให้ศาลได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ประกอบการใช้ดุลพินิจตามคำขอตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง สำหรับการยื่นคำขอตามร่างมาตรา ๑๐๑/๑ มุ่งหมายที่จะยกเว้นการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวของมาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เมื่อเป็นเช่นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงเห็นควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเหตุฉุกเฉินอันจะอ้างเพื่อยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ได้นั้น คือ “เหตุฉุกเฉินซึ่งจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานใดเป็นการเร่งด่วนและไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้” ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่าย

ในที่สุดผู้แทนกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว

(๒) แก้ไขร่างมาตรา ๑๒ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๑ ดริ) โดยได้เพิ่มหลักการขึ้นใหม่ในวรรคสองว่า “และในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งศาลสั่งยึดนั้นเป็นของบุคคลที่สาม ให้บุคคลที่สามมีสิทธิเสมือนเป็นจำเลยในคดี” ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถโต้แย้งสิทธิได้ในคดีเดียวกันได้โดยไม่ต้องไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่ง (ร่างมาตรา ๙ เพิ่มมาตรา ๑๐๑/๒)

(๓) แก้ไขร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ) โดยนำความในตอนท้ายของวรรคสองของร่างฯ ที่ว่า “พยานหลักฐานที่สืบได้ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่สืบโดยศาลในคดีนั้น” มากำหนดไว้เป็นความในวรรคสองของร่างฯ ใหม่แทน เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๑)

(๔) แก้ไขความในร่างมาตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น ๆ โดยอนุมัติของประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐานในศาลดังกล่าว

- ในร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ) ได้แก้ไขความในวรรคสามของร่างมาตรา ๑๐๓ ทวิ ที่กำหนดว่า “วิธีการสืบพยานหลักฐานแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” เป็น “วิธีการสืบพยานหลักฐานแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

- ในร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ เบญจ) จากเดิมที่กำหนด “ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับใด ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการนำสืบพยานหลักฐานได้” เป็น “ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานได้” (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๓) และ

- ในร่างมาตรา ๒๐ เดิม (เพิ่มร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ) ได้แก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ ที่กำหนดว่า “ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” เป็น “ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๔)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๓/๓ และร่างมาตรา ๑๒๐/๔ (ร่างมาตรา ๑๐๓ เบญจ และร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจเดิม) ที่กำหนดหลักการให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดได้ออก เนื่องจากการออกข้อบังคับที่วางแนวทางให้คู่ความและประชาชนปฏิบัติในศาลอาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและรูปคดีของคู่ความได้ การออกกฎเกณฑ์ข้อกำหนดในลักษณะดังกล่าว จึงควรจะต้องผ่านกระบวนการในทางนิติบัญญัติซึ่งมีกระบวนการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบจากตัวแทนของประชาชน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกำหนดซึ่งออกโดยประธานศาลฎีกาตามร่างมาตรา ๑๐๓/๓ และร่างมาตรา ๑๒๐/๔ เป็นเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการนำสืบพยานหลักฐานที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้การสืบพยานมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว และการออกข้อกำหนดดังกล่าวก็จะต้องกระทำภายในขอบเขตที่ว่าต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติเรื่องการสืบพยานที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วยอยู่แล้ว ดังนั้น แม้ข้อกำหนดนี้จะไม่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติ แต่ก็คงต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา** มีข้อสังเกตว่า ข้อกำหนดดังกล่าวควรใช้หลักการเกี่ยวกับการออกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ที่ต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหาของข้อกำหนดเป็นเรื่องเกี่ยวกับพยานหลักฐานซึ่งจะมีผลกระทบต่อคดี

(๕) แก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๖ เดิม และร่างมาตรา ๑๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๖ ทวิ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๕ ตามลำดับ) โดยแก้ไขคำว่า “ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน” เป็น “ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๑๐๖/๑ และร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๕)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่าควรตัดร่างมาตรา ๑๐๖/๑ (๒) ที่กำหนดหลักการห้ามมิให้ออกหมายเรียกพยานที่เป็นพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา และร่างมาตรา ๑๑๕ ที่กำหนดให้พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา แม้มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้ ออก เพราะพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนามีหน้าที่จะต้องช่วยกันจรรโลงความยุติธรรมในสังคมด้วย โดยจะต้องมาศาลตามหมายเรียกและต้องมาเบิกความหรือตอบคำถามทุกคดีจึงไม่ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษหรือเปิดโอกาสให้เลือกจะเบิกความหรือไม่ก็ได้

เพราะอาจทำให้ผู้ที่ไม่ยอมมาเบิกความอาศัยความคุ้มครองตามบทบัญญัตินี้ นอกจากนี้หลักเกณฑ์ดังกล่าวยังให้ความคุ้มครองเฉพาะพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนาเท่านั้น ส่วนนักบวชในศาสนาอื่นไม่ได้รับความคุ้มครอง จึงถือเป็นการไม่เสมอภาคกันในทางศาสนา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการดังกล่าวนั้นบัญญัติขึ้นมาเพื่อรับรองแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันที่กลายเป็นจารีตประเพณีที่ปฏิบัติกันมานานแล้วเท่านั้น โดยมีได้กำหนดหลักการขึ้นใหม่แต่อย่างใด ดังนั้น หากจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมที่ปฏิบัติกันมานาน ก็ควรให้รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาในทางนโยบายว่า สมควรจะเปลี่ยนแปลงหลักการดังกล่าวหรือไม่เพียงใด

(๖) ในร่างมาตรา ๒๐ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๒๐ ทวิ) ยังคงหลักการเดิมตามร่างฯ ของกระทรวงยุติธรรม ที่กำหนดหลักการให้คู่ความสามารถเสนอบันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยานบุคคลต่อหน้าศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๑)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มหลักการด้วยว่า ในคดีที่มีคู่ความสองฝ่ายและคู่ความมิได้ขาดนัดจะนำหลักการตามมาตรานี้มาใช้บังคับได้เฉพาะเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมแล้วเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๑๒๐/๑ ไว้ ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ เนื่องจากหลักการดังกล่าวจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยไม่ทำให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียหาย เพราะได้กำหนดให้มีการถามค้านหรือถามดิงบันทึกดังกล่าวและกำหนดแนวทางการรับฟังบันทึกดังกล่าวไว้ด้วยแล้ว

(๗) นำความในร่างมาตรา ๑๒๐ จัตวา เดิม มาบัญญัติไว้เป็นร่างมาตรา ๑๒๐/๒ และนำความในร่างมาตรา ๑๒๐ ดรี เดิม ไปบัญญัติไว้เป็นมาตรา ๑๒๐/๓ แทน เพื่อความเหมาะสมในการจัดลำดับความ (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๒ และมาตรา ๑๒๐/๓)

(๘) แก้ไขร่างมาตรา ๒๒ เดิม โดยให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากขณะนี้ได้แยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้ว (ร่างมาตรา ๑๙)

(๙) ได้แก้ไขรูปแบบการร่างกฎหมายกรณีการเรียงลำดับเลขมาตรา จากเดิมที่ใช้ปกติสังขยาเป็นการเรียงลำดับเลขมาตราโดยใช้เครื่องหมาย "/" ตามข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว

LIART

ส่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) กำหนดให้การนำสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพสามารถกระทำได้ในคดีอาญา ตามร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหา ต่อศาล เพื่อลดปัญหาด้านการขนส่งผู้ต้องหาศาลด้วยตามร่างมาตรา ๘๗ ทวิ (ร่างมาตรา ๔ และ ร่างมาตรา ๓)

(๒) แยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา ๒๒๖ ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้ที่จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็น (ร่างมาตรา ๔)

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ โดยกำหนดให้มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ตามร่างมาตรา ๘๕/๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฯ (ร่างมาตรา ๕)

(๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กำลังพิจารณา อาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่น ๆ ของจำเลย โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤติในส่วนดีของจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๕)

(๕) เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามนำพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่น่าเชื่อถือ มาพิสูจน์ความผิดของจำเลย เช่น พยานบอกเล่า โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา ๕)

(๖) กำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น (ร่างมาตรา ๕)

(๗) กำหนดหลักการรับฟังคำเบิกความขึ้นได้ส่วนบุคคลฟ้องของพยาน เป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นในกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๕)

(๘) ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ตามมาตรา ๒๒๗ โดยวางแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานบางจำพวก ที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานขัดทอด และพยานอันมีข้อพิรุธ ที่จำต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังชั่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย (ร่างมาตรา ๖)

(๙) เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยาน โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แล้วแต่กรณี และกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลก่อนวันสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุพยานโดยห้ามศาลรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้หากเป็นไปได้หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๘)

(๑๐) ปรับปรุงระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น โดยกำหนดให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยไม่จำเป็นต้องมาฟังการพิจารณาตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘)

(๑๑) กำหนดกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานและแนวทางการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัยในเรื่องเอกสิทธิ์ในขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๐)

(๑๒) กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๑๓) เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำคามผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๑๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติให้คู่ความอาจตกลงกันให้ถือเอาคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ถามค้านไปทันทีโดยไม่ต้องเบิกความใหม่ (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๕) แก้ไขหลักเกณฑ์ในการให้เฝ้าสืบพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ตรี รวม ๕ ประการ (ร่างมาตรา ๑๔) คือ

(ก) เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สืบพยานได้ก่อนในกรณีที่พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือมีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง

(ข) กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการได้

(ค) กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสืบพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา

(ง) กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้สามารถสืบพยานก่อนถึงหน้าที่เฝ้าสืบในการสืบพยานตามปกติได้

(จ) ให้สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ในกรณีการสืบพยานหลักฐานประเภทอื่นได้

(๑๖) กำหนดให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอให้สืบพยานล่วงหน้าตาม มาตรา ๒๓๗ ตรี มาใช้โดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้ว แต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติ (ร่าง มาตรา ๑๕)

(๑๗) กำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและศาล โดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการร้องขอให้ส่งสำเนายานเอกสารอันเป็นสำเนา คำให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๘) แก้ไขถ้อยคำจาก “ผู้ชำนาญการพิเศษ” ตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๕ เป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้อำนาจศาลที่จะอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

(๑๙) แก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้พยานได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควรให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องได้รับจากคู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา ๒๕๗ (ร่างมาตรา ๑๘ และร่างมาตรา ๑๙)

๒. ความเห็นและข้อสังเกตในชั้นต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) ควรให้นำหลักการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรา ๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๘๗ ทวิ) และร่างมาตรา ๙ เดิม (เพิ่ม ๒๓๐ ทวิ) มาใช้กับกระบวนการยุติธรรมในชั้นตอนอื่นและใช้กับองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กร

(๒) ควรตัดหลักการว่า ในชั้นพิจารณา ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องประกอบพยานหลักฐานอื่นใดในคดีได้ ตามร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ฉ) ออก เนื่องจากไม่เป็นธรรมกับจำเลย

(๓) ในกรณีที่ต้องมีการสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในศาลอื่นตามร่างมาตรา ๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐) ควรนำวิธีการสืบพยานโดยผ่านระบบการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรา ๙ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๐ ทวิ) มาใช้แทนวิธีการส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานแทนเพื่อให้ศาลเดิมที่โจทก์ยื่นฟ้องมีโอกาสพิจารณาคดีไปโดยตลอด

(๔) ควรตัดร่างมาตรา ๒๕๐ ออก เนื่องจากการกำหนดให้โจทก์เปิดเผยพยานเอกสารต่อจำเลยบางกรณี จะนำไปสู่การเปิดเผย ชื่อ ที่อยู่ ของพยาน จึงอาจทำให้พยานได้รับอันตรายได้

(๕) ควรตัดร่าง ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และร่างมาตรา ๑๙ เดิม (ยกเลิกมาตรา ๒๕๗) ออก เนื่องจากหลักการตามร่างของกระทรวงยุติธรรมทำให้รัฐต้องเพิ่มภาระในการจ่ายเงินงบประมาณขึ้น และหลักการของมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ ปัจจุบันก็เหมาะสมอยู่แล้ว

๒.๒ กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) มีข้อสังเกตในร่างมาตรา ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และร่างมาตรา ๑๙ (ยกเลิกมาตรา ๒๕๗) เช่นเดียวกับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด

LIRT

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) มีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวบังคับใช้กับพนักงานฝ่ายปกครองด้วย

๓. สาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)

๓.๑ ตัดหลักการในบางเรื่องออก

(๑) ได้ตัดร่างมาตรา ๑๒ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๔ ทวิ) ออก เนื่องจากหลักการเรื่องการสืบพยานเด็กได้นำไปบัญญัติไว้แล้วในมาตรา ๑๗๒ ตีร แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ได้ตัดร่างมาตรา ๑๔ เดิม (แก้ไขเพิ่มมาตรา ๒๓๗ ทวิ) และร่างมาตรา ๑๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๗ ตีร) ออก เนื่องจากหลักการตามร่างมาตราดังกล่าวได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว โดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ เห็นควรออกการพิจารณาบางร่างมาตราไว้ก่อน เพื่อศึกษาหลักกฎหมายของต่างประเทศ

ได้รอกการพิจารณาร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ทวิ) และร่างมาตรา ๑๐ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๑) ซึ่งมีหลักการเหมือนกับร่างมาตรา ๘๕ ทวิ และร่างมาตรา ๘๒ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ไว้ก่อน โดยมีเหตุผลอย่างเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในตอนต้น

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญในบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และพิจารณาข้อสังเกตของหน่วยงาน สรุปลดดังนี้

(๑) ในร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔ เดิม (เพิ่มมาตรา ๘๗ ทวิ และมาตรา ๒๓๐ ทวิ ตามลำดับ) ยังคงหลักการเดิมต่างร่างฯ ของกระทรวงยุติธรรม (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๘๗/๑ และร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๒๓๐/๑)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๘๗ ทวิ และร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ ซึ่งกำหนดหลักการให้นำการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการไต่สวนฝากขังและการพิจารณาคดีของศาลนั้น เห็นว่า หากจะนำระบบการประชุมทางจอภาพมาใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาคดีอาญาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนแล้ว ก็ควรนำระบบดังกล่าวมาใช้กับองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กร กล่าวคือ ทั้งกระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์ จะต้องมึระบบการประชุมทางจอภาพที่ติดต่อถึงกันได้ทั้งหมดครบวงจรทั้งระบบ มิใช่ให้ใช้ระบบ

ดังกล่าวเฉพาะกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์เท่านั้น นอกจากนี้ ยังควรขยายขอบเขตการใช้ ไม่จำกัดเฉพาะการไต่สวนฝากขังเท่านั้น แต่ควรขยายไปถึงการยื่นคำร้องฝากขัง การยื่นคำร้องขอ เลื่อนคดี และการสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในท้องที่ศาลอื่นอีกด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควรคง หลักการในร่างมาตรา ๘๗/๑ และร่างมาตรา ๒๓๐/๑ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งกำหนดให้นำวิธีการสืบพยานทางจอภาพมาใช้กับกรณีที่มีเหตุจำเป็นในชั้นการไต่สวนฝากขังและ การพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น เนื่องจากการยกเว้นหลักการที่ว่า การพิจารณาคดีต้องกระทำ ต่อหน้าศาล จึงควรกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนการดำเนินคดีอาญาในชั้นตอนอื่นนั้น อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการที่สามารถจะดำเนินการได้เองอยู่แล้ว

(๒) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ฉ) โดยกำหนดให้ การรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องให้กระทำได้เฉพาะมีเหตุจำเป็นหรือเหตุสมควร เท่านั้น เนื่องจากบันทึกคำเบิกความดังกล่าวอาจกระทำขึ้นลับหลังจำเลย (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๔)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๒๖ ฉ ซึ่งกำหนด หลักการว่า ในชั้นพิจารณาศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องประกอบหลักฐาน อื่นใดในคดีได้นั้น เห็นว่า ควรตัดออก เนื่องจากไม่เป็นธรรมแก่จำเลย เพราะจำเลยอาจไม่มี โอกาสได้ซักค้านพยานโจทก์ดังกล่าวในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ นอกจากนี้ อาจเป็นช่องทางให้โจทก์ ไม่ยอมนำพยานบุคคลที่เคยเบิกความไว้แล้วในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาเบิกความในชั้นพิจารณา เนื่องจากเกรงว่าจะถูกจำเลยซักค้านจึงอ้างว่าไม่สามารถนำพยานบุคคลดังกล่าวมาเบิกความ ได้ แล้วขอส่งบันทึกคำให้การชั้นไต่สวนมูลฟ้องแทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควร คงหลักการตามร่างมาตรา ๒๒๖/๔ ไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่า ศาลสามารถรับฟัง พยานหลักฐานที่เป็นบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้

(๓) ในร่างมาตรา ๗ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๙ ทวิ) ได้เพิ่มหลักการในวรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือ เอกสาร รวมทั้งรายชื่อที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญนั้น ให้กระทำเท่าที่จะระบุได้เท่านั้น เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้พยานได้รับอันตรายได้ นอกจากนั้น ได้แก้ไข หลักการในวรรคสามโดยกำหนดให้คู่ความที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลา ในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้สามารถยื่นคำร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานพร้อมกับยื่นบัญชี ระบุพยานได้ในเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานปากสุดท้ายของฝ่ายนั้นได้ ซึ่งแก้ไขจาก หลักการเดิมที่กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนศาลมีคำพิพากษา ทั้งนี้ เพราะไม่ต้องการ ให้คู่ความใช้การอ้างและนำสืบพยานเพื่อประวิงคดี (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๒๒๙/๑)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ว่า ควรให้คงเงื่อนไขการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาในการยื่น บัญชีระบุพยานไว้ตามร่างเดิม เนื่องจากมีขั้นตอนที่เหมาะสมอยู่แล้ว การที่คณะกรรมการ

กฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) แก้ไขเงื่อนไขความในวรรคสี่ให้เหมือนกับความในวรรคสามตามที่ปรากฏ
นั้น เป็นการร่างกฎหมายที่ซ้ำกัน ซึ่งหากศาลไม่อนุญาตตามความในวรรคสามแล้วก็น่าจะไม่
อนุญาตตามความในวรรคสี่เช่นเดียวกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงหลักการ
ไว้ตามร่างมาตรา ๒๒๙/๑ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เนื่องจากตามร่างมาตรานี้
คณะกรรมการฯ ยังคงหลักการตามร่างเดิมของกระทรวงยุติธรรมเกือบทั้งหมด เพียงแต่แก้ไข
หลักการในวรรคสามเสียใหม่ ซึ่งหลักการที่เปลี่ยนไปดังกล่าวอาจทำให้คู่ความหรือบุคคล
ที่เกี่ยวข้องซึ่งประสงค์จะอ้างพยานหลักฐานแต่มิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้น
ตามวรรคสามมาก่อน สามารถร้องขอต่อศาลตามวรรคสี่ได้ โดยมีได้มุ่งหมายให้คู่ความหรือบุคคล
ที่เกี่ยวข้องที่ร้องขอต่อศาลตามวรรคสามและศาลไม่อนุญาต มีช่องทางมาร้องขอต่อศาลตามวรรคสี่
อีกแต่อย่างใด ดังนั้น ปัญหาตามข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม
จึงไม่น่าจะเกิดขึ้น

ในที่สุดกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว

(๔) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๓๐) ที่เดิม
กำหนดให้การเดินเผชิญสืบกระทำได้เฉพาะกรณีศาลเห็นเป็นการสมควรเท่านั้น เป็นว่า
โดยกำหนดให้คู่ความที่เกี่ยวข้องสามารถร้องขอให้ศาลไปเดินเผชิญสืบได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๒
แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๓๐ เกี่ยวกับการเดิน
เผชิญสืบและการส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นนั้น เห็นว่า การสืบพยานในคดีอาญาควรยึดหลัก
กฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ โดยเคร่งครัดอย่างยิ่ง
กล่าวคือจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเสมอ และควรกระทำในศาลเดิมที่โจทก์ยื่นฟ้อง
เพื่อให้การพิพากษาคดีมีความเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น ส่วนในเรื่องการส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นนั้น
เนื่องจากตามร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ กำหนดให้นำระบบการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการสืบพยาน
คดีอาญาได้อยู่แล้ว ดังนั้น การสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในศาลอื่นก็ไม่ควรจะใช้วิธีส่งประเด็นให้ศาล
อื่นสืบพยานแทน แต่ควรให้ผู้พิพากษาในศาลเดิมสืบพยานด้วยตนเองผ่านระบบการประชุมทาง
จอภาพแทนได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควร
คงหลักการตามร่างมาตรา ๒๓๐ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมา เนื่องจากเป็นหลักการ
ที่พยายามกำหนดให้ผู้พิพากษาทำการพิจารณาคดีนั้น ๆ ไปโดยตลอดมากยิ่งขึ้น โดยกำหนด
ให้การเดินเผชิญสืบต้องกระทำโดยศาลเท่านั้น และจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถ
นำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้เท่านั้น
ซึ่งก็รวมถึงไม่สามารถสืบพยานโดยผ่านระบบประชุมทางจอภาพด้วย

LIART

(๕) แก้ไขร่างมาตรา ๑๖ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๐) ที่กำหนดให้โจทก์ต้องยื่นต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารที่ประสงค์จะอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน จากไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เป็นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานของโจทก์มากขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๐)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๔๐ ที่กำหนดหลักการให้โจทก์ต้องยื่นต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานต่อศาล เพื่อให้จำเลยมาตรวจสอบและขอรับสำเนาเป็นเวลาล่วงหน้าก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นั้น เห็นว่า การให้โจทก์เปิดเผยพยานเอกสารต่อจำเลยแม้ว่าจะเป็นหลักการที่ดีและมีการใช้ในอารยประเทศก็ตาม แต่การเปิดเผยพยานเอกสารบางชนิดจะนำไปสู่การเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ สถานะ และความสำคัญในคดีพยานบุคคล ซึ่งในปัจจุบันนี้ระบบการคุ้มครองพยานบุคคลในประเทศไทยยังไม่มี การดำเนินการอย่างจริงจัง และมีระบบแบบแผนที่แน่นอน การคุ้มครองพยานบุคคลในขณะนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะกระทำเฉพาะบางคดีที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ และคุ้มครองเฉพาะก่อนเบิกความต่อศาลเท่านั้น จึงเห็นควรตัดร่างมาตรานี้ ออกแล้วใช้บังคับตามมาตรา ๒๔๐ ของกฎหมายปัจจุบัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๒๔๐ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมา เนื่องจากหลักการตามร่างมาตรานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่เป็นการเปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ อันจะเป็นประโยชน์กับจำเลยอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันหากการเปิดเผยข้อมูลบางอย่างที่เกี่ยวกับพยานบุคคล เช่น การเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ สถานะและความสำคัญในคดีจะทำให้มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยของพยานแล้ว โจทก์อาจไม่ต้องยื่นเอกสารซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานล่วงหน้าตามหลักการในมาตรานี้ได้ หากแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อศาล ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔๐ วรรคสาม

(๖) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) โดยกำหนดให้การจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักให้แก่พยานต้องกระทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นและตามสมควรเท่านั้น และได้แก้ไขร่างมาตรา ๒๕๖ จากเดิมที่กำหนดให้จ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง เป็น **“ตามข้อบังคับที่ประธานศาลฎีกากำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”** เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) อาจจะซ้ำซ้อนกับมาตรา ๑๗ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. (ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖) ที่กำหนดให้พยานที่ได้เบิกความต่อศาลแล้ว มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมแล้ว จึงได้ปรับปรุงร่างมาตราดังกล่าวโดยเพิ่มความขึ้นเป็นวรรคสองกำหนดให้พยานที่ได้รับค่าพยาน ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิรับตามมาตรา ๒๕๖ นี้

ในที่สุด **กระทรวงยุติธรรม** ได้ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขหลักการดังกล่าว **สำนักงานอัยการสูงสุด** มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๕๖ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗ ซึ่งมีหลักการให้ศาลจ่ายค่าพยาน ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียกตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๖ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้คดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพยานให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร ซึ่งในทางปฏิบัติขณะนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๖๒๖ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๕ โดยจ่ายค่าพยานตามที่เสียไปจริง และจ่ายเบี้ยเลี้ยงคนละไม่เกิน ๑๐๐ บาทต่อวัน) นั้น เป็นการขยายขอบเขตการจ่ายเงินค่าป่วยการแก่พยานตามหลักกฎหมายปัจจุบันที่กำหนดให้จ่ายเฉพาะพยานของพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นโจทก์เท่านั้น ซึ่งจะมีผลทำให้รัฐต้องเพิ่มการจ่ายเงินงบประมาณในการนี้เป็นจำนวนมาก อันเป็นการสวนทางกับนโยบายของรัฐบาลในการประหยัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐ นอกจากนี้จะเป็นการก่อให้เกิดการระบุนพยานอย่างฟุ่มเฟือยและประวิงคดีด้วยการระบุนพยานเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินคดีต้องล่าช้าออกไป และยังมีผลทำให้ราษฎรตัดสินใจฟ้องคดีอาญากันเองได้ง่ายขึ้นเพราะรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในเรื่องของพยานบุคคลให้แล้ว จึงเห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันตามมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ เหมาะสมดีอยู่แล้ว

กระทรวงการคลัง มีข้อสังเกตเช่นเดียวกับสำนักงานอัยการสูงสุด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาข้อสังเกตแล้ว เห็นด้วยกับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับร่างมาตรา ๒๕๖ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗ เพราะการอ้างพยานบุคคลในคดีอาญาบางประเภทจะเป็นประโยชน์เฉพาะกับตัวโจทก์ซึ่งเป็นราษฎรเท่านั้นเช่น ในคดีเช็ค ดังนั้น รัฐจึงไม่สมควรต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) โดยเห็นว่า บทบัญญัติความมาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น หมายความว่า บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามกรณีและจำนวนที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น กรณีไม่ได้หมายความว่ารัฐจะต้องให้ค่าตอบแทนเสมอไป

LIRT

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรมยังคงยืนยันหลักการ ตามร่างฯ เดิม ประกอบกับกระทรวงการคลังไม่ใส่ใจในข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงไม่มีการแก้ไขหลักการให้เป็นไปตามข้อสังเกต ของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๑๐) แก้ไขร่างมาตรา ๒๒ โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวมี่หน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทเฉพาะ กาลตามร่างมาตรา ๒๑ ด้วย (ร่างมาตรา ๒๒) และเป็นไปตามข้อสังเกตของกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ที่เห็นว่า ควรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ ตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวใช้กับพนักงานฝ่ายปกครองด้วย และ ตามข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมที่ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่าในร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓) บัญญัติให้ กระทรวงยุติธรรมออกระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงควรเพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเข้าไว้ด้วย

๓.๕ ได้นำหลักการบางประการในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา (ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖) มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากเป็นหลักการ ที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ

(๑) การจัดหาสำเนาให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน ซึ่งสามารถ พุดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และให้สำเนานั้นได้รับค่าปฎยการ ค่าพาหนะเดินทาง และ ค่าเช่าที่พัก (ร่างมาตรา ๘ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา ได้บัญญัติเรื่องสำเนาและการจัดหาสำเนาซึ่งแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศและแปลภาษา ต่างประเทศเป็นภาษาไทยให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไว้อยู่แล้ว จึงเห็นควร บัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีให้สำเนาแปลภาษาไทยท้องถิ่นด้วย (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓) ควรแก้ไขให้การส่งจ่ายค่าปฎยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่สำเนาที่จัดหาให้ จากร่างฯ เดิมที่กำหนดให้การเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าวต้องเป็นไปตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังนั้น ควรแก้ไขเป็นว่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวง ยุติธรรมกำหนด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานและเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันในการ กำหนดค่าใช้จ่ายดังกล่าว

LIRT

ในขั้นการพิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การกำหนดให้แต่ละหน่วยงานเป็นผู้ออกระเบียบได้เอง อาจเกิดความไม่สอดคล้องกันในทางปฏิบัติ ส่วนผู้แทนกระทรวงมหาดไทยและผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเห็นด้วยกับข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรม สำหรับผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมไม่คัดค้าน ข้อสังเกตดังกล่าวหากหน่วยงานอื่นจะยินยอมปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด แต่สำหรับการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักให้แก่ล่ามในชั้นพิจารณาคดีของศาลนั้น ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมยังยืนยันที่จะให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังตามร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขหลักการในมาตรา ๑๓ ดังกล่าว เนื่องจากจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดปัจจุบันมิได้สังกัดอยู่ในกระทรวงมหาดไทย และศาลมิได้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น แต่ละหน่วยงานซึ่งเป็นผู้จัดหาล่ามจึงควรออกระเบียบการจ่ายเงินได้เองเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สำหรับปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำกันของอัตราค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของล่ามของแต่ละหน่วยงานจะกำหนดขึ้นนั้น ในทางปฏิบัติไม่น่าจะเกิดขึ้น เนื่องจากกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้ให้ความเห็นชอบกับระเบียบที่แต่ละหน่วยงานจะกำหนดขึ้นนั้น ย่อมจะควบคุมมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันได้

(๒) การให้พยานซึ่งอาจได้รับอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิคัดค้านหรือโต้แย้งการปล่อยชั่วคราวนั้น (ร่างมาตรา ๑๑ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๐๖ ถึงมาตรา ๑๑๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเรื่องการปล่อยชั่วคราวไว้แล้ว จึงเห็นควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)

(๓) การตรวจตัวผู้เสียหายหรือการสอบคำให้การผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งเป็นหญิงในชั้นสอบสวน ต้องกระทำโดยพนักงานหรือผู้สอบสวนซึ่งเป็นหญิง (ร่างมาตรา ๑๐ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓๒ และมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเฉพาะการตรวจตัวและการถามคำให้การผู้เสียหายไว้เท่านั้น โดยมีได้กำหนดให้ชัดเจนว่าการตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ต้องให้เจ้าพนักงานหญิงเป็นผู้ตรวจ และในการถามคำให้การผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งเป็นหญิงต้องให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้ถามปากคำ จึงเห็นควรบัญญัติหลักการให้ครอบคลุมในกรณีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง และร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)

(๔) มาตรการที่จะมิให้มี การเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหาย หรือพยานกับผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้แก่ การยืนยันตัวผู้กระทำผิดในชั้นจับกุมหรือการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสมและสามารถป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน (ร่างมาตรา ๑๕ เดิม) การสืบพยานในชั้นศาลโดยการใช้โทรทัศน์วงจรปิด หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๗ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาตรา ๑๓๓ ตี และมาตรา ๑๗๒ ตี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา ได้บัญญัติกรณีทำนองเดียวกันไว้ในเรื่องการถามปากคำเด็กและการสืบพยานเด็กอยู่แล้ว จึงเห็นควรนำหลักการดังกล่าวมากำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงการให้ความคุ้มครองพยานด้วย (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๑๓๓ วรรคห้า และร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา ๑๗๒ ว่า "...หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง..." นั้น น่าจะยังคงเคลื่อนอยู่ เนื่องจากร่างมาตรา ๑๗๒ นั้นเป็นการพิจารณาและสืบพยานในศาล ซึ่งปัจจุบันศาลยุติธรรมได้แยกหน่วยงานออกเป็นอิสระจากกระทรวงยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมฯ ประกอบกับร่างมาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น ดังนั้น วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ในชั้นศาลควรเป็นอำนาจของประธานศาลฎีกาที่จะออกข้อบังคับ จึงควรแก้ไขเป็น "ตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา"

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้แก้ไขร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม) ให้สอดคล้องกับข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๖

ตารางเปรียบเทียบ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)
กับ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๓ การสอบสวน ได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ หรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยก็ให้ใช้คำแปล</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ."</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ และมาตรา ๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๓ การสอบสวน ได้ส่วนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็น ต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้คำแปล</p> <p>ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน</p>	<p>เพื่อกำหนดให้มีล่ามแปลภาษาไทยท้องถิ่นและให้ล่ามได้รับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักด้วยนอกเหนือจากค่าจ้าง</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>เมื่อมีคำแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่นๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิบัติตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปลให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น</p> <p>ในกรณีและผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งให้คำปวงการเถรธรรมที่จัดหาให้ตามมาตรา ๓๓๖ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย กำหนดโดยคณะกรรมการสูงสุด หรือแต่กรณี กำหนดโดยคณะกรรมการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p>	<p>พนักงานอัยการหรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมีชักช้า ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่าม ภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถ้าม คอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร</p> <p>เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่นๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิบัติตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปลให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น</p> <p>ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายคำปวงการ คำพยานะเดินทางและคำเข้าที่พิทกแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักงานกฤษฎมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”</p>	

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๓ ทวิ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อข้อความหมายได้ และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร</p> <p>ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลตั้งล่ามช่วยการแปลภาษามือที่จัดทำให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวงยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>นำไปบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๑๓</p>
<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๑๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหาไม่ได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบสวนผู้ต้องหาหรือทำการได้ส่วน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้</p> <p>การได้ส่วนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการได้ส่วนในห้องพิจารณาของศาล”</p>	<p>กำหนดให้ศาลมีอำนาจสอบสวนหรือได้ส่วนผู้ต้องหาโดยการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นที่ไม่อาจนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลได้ ทั้งนี้ เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหาการนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลไม่ได้</p>	<p>กำหนดให้ศาลมีอำนาจสอบสวนหรือได้ส่วนผู้ต้องหาโดยการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นที่ไม่อาจนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลได้ ทั้งนี้ เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหาการนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาศาลไม่ได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พักยานสำคัญในคดีอาญาได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี</p> <p>ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณีพิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณา และมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร"</p> <p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้อง</p>	<p>กำหนดให้พยานที่อาจได้รับภัยอันตรายหรือความเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน</p> <p>เพื่อให้มีการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อส่งเสริมให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p> <p>เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เก็บและตรวจทางห้องปฏิบัติการจากส่วนประกอบของร่างกายผู้ต้องหา</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>ตรวจแก้ข้อบกพร่องเล็กน้อย เนื้อเยื่อ ผิดหวัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือ ส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันปัดป้องอาจมีให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ต้นนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี</p> <p>คำใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ใช้จ่ายจากงบประมาณระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงาน อัยการสูงสุดกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจาก กระทรวงการคลัง"</p> <p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรกสองของ มาตรา ๑๓๒(๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>“ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นผู้หญิง ให้จัดให้เข้าพนักงานซึ่งเป็นผู้หญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้”</p> <p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๕๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>กำหนดให้การตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิงต้องกระทำโดยเจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้หญิง เพื่อให้เสียหายที่เป็นหญิงต้องหญิงได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม</p>
<p>มาตรา ๕๓๓ พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่า ด้ยค่าของเงาของเป็นปะ โยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่ในหมายแล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้</p> <p>การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสถาบันหรือปฎิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล</p> <p>ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้หือใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยกจะด้วยความเต็มใจ</p>	<p>“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิงเป็นผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้หญิงเป็นผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิง เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็น</p>	<p>กำหนดให้การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ต้องกระทำโดยพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้หญิง เพื่อให้ผู้เสียหายที่เป็นหญิงได้รับการปฏิบัติที่</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p>อย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากค่านั้นด้วยก็ได้</p> <p>ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้กั้นบังตาตลอดกับผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”</p> <p>มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงพยานอยู่ฐานะสุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความทรงจำที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้โทรศัพท์ผ่านจอปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถาม</p>	<p>เหมาะสม</p> <p>กำหนดมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยานกับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของพยานหรือผู้เสียหาย</p> <p>กำหนดมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าโดยตรงระหว่างพยานกับจำเลย</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้</p> <p>ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่มีความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จาก การรับฟังพยานหลักฐานนั้น</p> <p>ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ที่พึงวางแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) ฤกษ์ค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความ</p>	<p>เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น โดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มา โดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มา โดยมิชอบ</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>นำเชื้อลื้อของพยานหลักฐานนั้น</p> <p>(๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความคิดในคดี</p> <p>(๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ</p> <p>(๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานนั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ</p> <p>(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความคิดครั้งอื่นๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความคิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความคิดของคดีที่ฟ้อง</p> <p>(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความคิดของจำเลย</p> <p>(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย</p>
<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>	<p>เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับอดีต (นิสัย) หรือความประพฤติของจำเลย รวมทั้งข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ดังกล่าว</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	<p>มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลคดีหรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ซึ่งเป็นพยานหลักฐานต่อศาลคดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า</p> <p>ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่</p> <p>(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่านั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ</p> <p>(๒) มิเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น</p> <p>ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจรรยาบรรณระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่จูงใจความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือคำทบทวนให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อ</p>	<p>เพื่อกำหนดความหมายของพยานบอกเล่าว่าอาจเป็นพยานบุคคล หรือเอกสาร หรือวัตถุอื่นใดก็ได้ พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานบอกเล่า</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	<p>รวมไว้ในส่วน</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขออนุญาตจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ใหม่คืออื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้"</p> <p>มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ขาดจำเลยนำสืบพยานบุคคล พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้านหรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐาน</p>	<p>กำหนดห้ามมิให้จำเลยนำสืบหรือถามค้านเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เพื่อให้ความคุ้มครองผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่จะไม่ต้องถูกตั้งคำถามอันไม่เหมาะสม</p>
	<p>มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ขาดจำเลยนำสืบพยานบุคคล พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้านหรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐาน</p>	<p>กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นพยานหลักฐานประกอบในชั้นพิจารณาได้ เพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติหลายกรณีที่ไม่สามารถนำตัวพยานมาเบิกความในชั้นพิจารณาได้</p> <p>เพื่อกำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจของศาลในการชี้แจงนำพยานบุคคล พยานชัดทอด หรือพยานหลักฐานที่มีพิรุณหรือข้อบกพร่องประการอื่น</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>นั้น โดยคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ชั้นต้น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน</p> <p>พยานหลักฐานประกอบความผิดหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”</p> <p>มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๒๕/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในกรณีที่ได้สมมุติฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน โดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาล ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันได้สมมุติฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้เจ้าเลขาธิบดี ส่วนเจ้าเลขาให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนา ก่อนวันสืบพยานจำเลย</p>	<p>เพื่อกำหนดความหมายของคำว่า “พยานหลักฐานประกอบ” ให้ชัดเจน</p> <p>เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานในชั้นได้สมมุติฟ้องและในชั้นพิจารณา</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
	<p>ในการได้สวนกรณีร้องขอขอคืนของกลางที่ศาลสั่งรับหรือกรณีร้องขอให้ศาลรับทรัพย์สินให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันได้สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามี รับไปเมื่อระยะเวลาที่กำหนด ให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้วมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบหรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นนั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ ถูกความหรือบุคคลเหล่านั้นยื่นรายงานของอนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่อยู่ความหรือบุคคลเหล่านั้นให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่อยู่ความหรือบุคคลเหล่านั้นนั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่า</p>	<p>เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นบัญชีระบุพยานในกรณีการได้สวนร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งรับหรือการร้องขอให้ศาลรับทรัพย์สิน</p> <p>เพื่อกำหนดข้อยกเว้นในเรื่องการยื่นบัญชีระบุพยานภายหลังจากระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้สิ้นสุดลง</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๓๐ เมื่อจำเป็นศาลมีอำนาจไปเองหรือให้ศาลไปคืนเหรียญสืบพยาน หรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยาน ให้ผู้เดินเหรียญสืบและศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่คืนศาลเดิม และศาลที่รับประเด็นมีอำนาจส่งประเด็นไปยังศาลอื่นอีกต่อหนึ่งได้</p>	<p>จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเหล่านั้นได้ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมีได้แสดงความจำเป็นจะอ้างถึงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๖๓/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่ก้ำกึ่งในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเหล่านั้นได้”</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจคืนเหรียญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาล และการสืบพยานหลักฐาน โดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้</p>	<p>เพื่อกำหนดให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบพยานหลักฐานที่คู่ความมิได้แสดงความจำเป็นที่จะอ้างถึงพยานหลักฐานนั้นไว้ก่อน</p> <p>เพื่อให้ศาลต้องคืนเหรียญสืบพยานหลักฐานด้วยตนเอง เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนดจึงจะส่งไปให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทนได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>เมื่อผู้ความแฉดลตอศาลขอไปฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลสั่งหรือจัดการให้เป็นไปตามคําขอนั้น</p> <p>ถ้าผู้ความฝ่ายโคไม่คิดใจไปฟังการพิจารณา จะยื่นคําถามคําซักเป็นหนังสือก็ได้ ให้ศาลหรือผู้เดินเผชิญสืบสืบพยานตามนั้น</p> <p>ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคําให้การ และเอกสารหรือของกลาง เท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เดินเผชิญสืบหรือแก่ศาลรับประเด็นเพื่อสืบพยาน เมื่อผู้ความที่ขอให้สืบพยานไม่คิดใจไปฟังการพิจารณา ก็ให้ยื่นคําถามพยานเป็นหนังสือรับประเด็น สั่งตั้งคําสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลาง</p> 	<p>ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคําให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐานถ้าจำเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่คิดใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคําถามพยานหรือคําแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น</p> <p>เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งตั้งคําสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม”</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๓๑/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อผู้ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้</p>	<p>เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหาการนำพยานบุคคลมาศาล แต่อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าการเบิกความโดยการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรานี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นระบบการประชุมทางจอภาพ (Video Conferencing) ที่แท้จริงก็ได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำจำเลยซึ่งให้การเป็นพยานนั้นปริศนารำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นรู้จักกันได้</p>	<p>การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในท้องพิจารณาของศาล”</p> <p>มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปริศนารำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นรู้จักกันได้</p>	<p>เพื่อให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยเป็นผลร้ายแก่จำเลยผู้เบิกความเองรวมทั้งจำเลยอื่นได้ด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานของฝ่ายจำเลยเอง</p>
<p>มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับฟังคำเบิกความพยานชั้นใดส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณาอื่น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอา</p>	<p>ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้กันจำเลยนั้นได้และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”</p> <p>มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับฟังคำเบิกความพยานชั้นใดส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณาอื่น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอา</p>	<p>กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความพยานใน</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>บันทึกคำเบิกความพยานในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างค่าจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น</p> <p>เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้</p> <p>บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ชื่อศาลและเลขคดี (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการทำถ้อยคำ (๓) ชื่อและสกุลของผู้ความ (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ <p>และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ</p> <p>(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ</p> <p>(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ</p> <p>ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้ว</p> <p>ต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย”</p>	<p>ชั้นได้ส่วนมูลฟ้องแทนการเบิกความพยานในชั้นพิจารณาได้ เพื่อให้การพิจารณาความรวดเร็วและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗</p> <p>ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๓๗ ตรี ให้นำความในมาตรา ๒๓๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่นและแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติ</p> <p>ตามมาตรา ๑๖๓/๒ วรรคสองด้วย</p> <p>ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการตั้งฟ้องหรือตั้งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเป็นข้ากว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือเป็นการยกแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการโดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๖ ทวิมาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>เพื่อให้แนวอาวิธีพิจารณาพยานบุคคลล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีต่อศาลตาม ๒๓๖ ทวิ มาใช้กับการสืบพยานหลักฐานอื่นล่วงหน้าก่อนฟ้องคดี นอกจากนั้นยังอนุโลมให้ใช้วิธีการดังกล่าวกับการสืบพยานหลักฐานทั้งปวงในชั้นตอนที่ยื่นฟ้องคดีแล้ว แต่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสืบพยานหลักฐานที่มีปัญหาตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๓๖ ทวิ</p>
--	---	--

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๔๐ เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้ผู้ความตรวจดู ถ้าผู้ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างมีสำเนาแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร</p>	<p>มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสดูและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีอยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้ผู้ความตรวจดู ถ้าผู้ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร</p> <p>ถ้าผู้ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๖๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้</p>	<p>กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสำเนาเอกสารของโจทก์ให้แก่ฝ่ายจำเลยให้ชัดเจน เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาในชั้นที่จะสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๔๑ ผู้ใดโดยอาชัหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญพิเศษในการใดๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ สีมือ พหุวิชาการ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีในการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่นๆ</p> <p>ศาลจะให้ผู้ชำนาญการพิเศษทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องให้มาเบิกความประกอบหนังสือนั้น ให้</p>	<p>เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง"</p> <p>มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"หมวด ๕ ผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>มาตรา ๒๔๑ ผู้ใดโดยอาชัหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญในการใดๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ สีมือ พหุวิชาการ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่นๆ</p> <p>ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง</p>	<p>แก้ไขด้วยคำจาก "ผู้ชำนาญการพิเศษ" เป็น "ผู้เชี่ยวชาญ" เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันจะช่วยลดความสับสนที่เกิดขึ้น โดยไม่จำเป็นในทางปฏิบัติ</p> <p>กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือ โดยไม่ต้องมาเบิกความประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ส่งสำเนาหนังสือคำสั่งแล้วแก่คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความ</p>	<p>ทราบ และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่คิดใจชักถามผู้ชี้แจงชวชาญนั้น ศาลจะให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าว โดยผู้ชี้แจงชวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ชี้แจงชวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป</p> <p>ในการเบิกความประกอบ ผู้ชี้แจงชวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้</p>	<p>ความเป็นจริงในทางปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันก่อนข้างขาดแคลนผู้ชี้แจงชวชาญเฉพาะทางทุกด้านซึ่งผู้ชี้แจงชวชาญจะต้องทำงานทั้งในการตรวจสอบสำเนาข้อมูล และยังคงมาเบิกความในศาล โดยไม่จำเป็นเพราะแทบจะไม่มีการจัดก้านพยานผู้ชี้แจงชวชาญ</p>
<p>มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้องพิจารณาหรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจสอบ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฟังแล้วก็ตาม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นไปให้ชันสูตรการพิเศษตรวจได้</p>	<p>มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้องพิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจสอบ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฟังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้ชี้แจงชวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”</p> <p>มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตรา</p>	<p>แก้ไขโดยคำเล็กน้อยเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนคำว่า “ผู้ชันสูตรการพิเศษ” เป็น “ผู้ชี้แจงชวชาญ”</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>โทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้</p> <p>ในกรณีที่มีการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ศิวหนัง เส้นผมหรือขน นำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือ ส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันการปิดบังขงอาจมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง</p> <p>ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากมีการเน้นย้ำจะนำมาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้อง</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๕๖ คดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพยานให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร</p>	<p>ขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ตั้งจ่ายจากงบประมาณระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”</p> <p>มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปแทน</p> <p>“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพยานะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>พยานที่ได้รับค่าพยานะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้อีก”</p> <p>มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐต้องจ่ายค่าพยานะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักให้แก่พยาน ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และพยานในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เช่นเดียวกัน</p>
<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๕๗ ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ จักต้องเสียค่าธรรมเนียม คือ</p>	<p>มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>เนื่องจากได้กำหนดให้รัฐต้องจ่ายค่าพยานะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักให้แก่พยานในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็น</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>(๑) คำพยานะพยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร</p> <p>(๒) คำพยานะส่งหมายเรียก</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๒๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบทถึงกระบวนการพิจารณาใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำก่อนวันพ้นเวลาที่ต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับกับข้อยกเว้นพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ดำเนินกระบวนการตามที่ได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๒๕ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>โจทก์แก้ตัวตามร่างมาตรา ๒๕๖ จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรา ๒๕๗ ไว้อีก</p>
--	---	--

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรวจกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

เหตุผลและความจำเป็นในการตรวจกฎหมาย

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องการสอบสวน การนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐาน

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน

๑.๓ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

การจัดหาลำภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขัง การคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายที่เป็นหญิง การเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย และการนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน

๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาลำภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน

(๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้

(๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงและมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

๑.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุดูวัตถุประสงค์เดียวกัน
ไม่มี

๑.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้ คือ
จะทำให้กระบวนการสอบสวน การนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุนและความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้
กระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องดำเนินการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเสมอภาค
และเท่าเทียมกัน

๒.๒ ถ้าเอกชนไม่ควรทำ เหตุใดจึงไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำภารกิจนี้
เป็นเรื่องที่รัฐบาลกลางจะต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓. ความจำเป็นในการออกกฎหมาย

๓.๑ ในการทำภารกิจ เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมาย

เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงจำเป็นต้องตราเป็น
พระราชบัญญัติ

๓.๒ ถ้าจำเป็นต้องตรากฎหมาย เหตุใดจึงไม่สมควร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออก
กฎหมายระดับท้องถิ่น

เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา จึงไม่สามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออกกฎหมายระดับท้องถิ่นได้

๓.๓ (ก) การใช้บังคับกฎหมาย

- พร้อมกันทุกท้องที่
 ททยอยใช้เป็นท้องที่ๆ ไป เนื่องจาก
 ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก

(ข) ระยะเวลาสิ้นสุดการใช้บังคับกฎหมาย ไม่มี

๓.๔ ลักษณะการใช้บังคับ

- ระบบควบคุม ระบบกำกับ ระบบส่งเสริม

๓.๕ ประเภทของโทษที่กำหนด

- โทษทางอาญา มาตรการบังคับทางปกครอง

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ กฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน

ไม่มี

๔.๒ เหตุผลที่ไม่สมควรยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายอื่นที่มีอยู่เดิม

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิมที่มีการประกาศบังคับใช้อยู่แล้ว

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งถูกกระทบโดยกฎหมาย

ผู้ต้องหา จำเลย พยาน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล

๕.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับใช้

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด

ไม่มี

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

กระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และพยาน จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมและมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ

จะทำให้กระบวนการดำเนินคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น โดยไม่มีภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนหรือถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่จะต้องใช้

ไม่มีการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มเติม

(ข) ทุนวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ไม่มี

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้

ไม่มี

๖.๒ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ได้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย
ที่แจ่มและชัดเจนความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

๗. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน
ไม่มี

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

๘.๒ ระบบการตรวจสอบ
ไม่มี

๘.๓ ระบบการคานอำนาจ
ไม่มี

๙. กรอบหรือมาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระ
แก่บุคคลจนเกินสมควร

การตราอนุบัญญัติให้กระทำได้เฉพาะเกี่ยวกับการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก
ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ ในกระบวนการสอบสวนหรือพิจารณาตามที่กำหนดเท่านั้น

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น
มีการประชุมหารือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๒ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
ไม่มี

ข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เจ้าของเรื่อง กระทรวงยุติธรรม

วิเคราะห์สรุปในการเสนอร่างกฎหมาย

1. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอขอให้แก้ไขกฎหมาย

เนื่องจากบทบัญญัติภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนถึงแนวทางในการปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของศาล ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทางปฏิบัติในปัจจุบัน ขาดความยืดหยุ่น และไม่รัดกุมในบางกรณี ทั้งยังขาดบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการบางขั้นตอน บางบทมาตรายังล้าสมัย และเพื่อให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทกักขังในคดีอาญาใหม่มาใช้สนับสนุนการสืบพยานในชั้นศาล รวมทั้งพัฒนาหลักการของกฎหมายบางประการให้ทันสมัยอยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกับนานาชาติ อารยประเทศ อันจะเป็นส่วนเสริมประสิทธิภาพของศาลยุติธรรมในการอำนวยความยุติธรรมในทางอาญา

2. ความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมาย โดยส่วนราชการต่าง ๆ

สำนักงานอัยการสูงสุด, กรมตำรวจ

3. การขอข้อมูลหรือความเห็นจากส่วนราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่งและศาลอาญา และสำนักงาน

LIRT

ส่งเสริมงานตุลาการ และหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด กรมตำรวจ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสภาพนายความ

4. กฎหมายที่เสนอกำหนดให้มีการขออนุญาตเพื่อทำกิจการ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่

ไม่มี

5. ประเด็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือต้องการเสนอ
เสนอให้แก้ไขบทบัญญัติในภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ในประเด็นและ
ตามแนวทางดังต่อไปนี้

5.1 การรับฟังและการชี้หน้าพยานหลักฐาน

5.1.1 การรับฟังพยานหลักฐาน

1. บทบัญญัติมาตรา 226 ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากได้รวมกฎหมายทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานที่อาจอ้างได้ในคดีอาญา และส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานไว้ในมาตราเดียวกัน นอกจากนี้บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบมีลักษณะค่อนข้างเด็ดขาด ไม่สอดคล้องกับแนววินิจฉัยของศาลที่ยอมรับฟังพยานดังกล่าวในบางกรณีเมื่อมีความจำเป็นเพื่อความเป็นธรรม สมควรที่จะแยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรานี้ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยแก้ไขให้มาตรา 226 กำหนดเฉพาะโทษพยานหลักฐานที่อาจอ้างได้ และแยกบทบัญญัติในเรื่องข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานออกเป็นมาตราอื่นต่างหากและสมควรแก้ไขกฎเกณฑ์ในหลักการเรื่องข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานเสียใหม่ โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้ที่จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็นด้วย ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้กรอบมาตรา 33 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา 226 และ 226 ทวิ)

2. เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงในทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กำลังพิจารณา อาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่นๆ ของจำเลยเป็นกลุ่มที่หนึ่ง โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะวิธี

LIRT

หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลักเรื่อง Similar Fact Evidence ตามกฎหมายอังกฤษ และหลัก Modus Operandi ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤตินในส่วนดีของจำเลยได้ และพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่น่าเชื่อถือในการนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยคือพยานบอกเล่าเป็นกลุ่มที่สอง การกำหนดข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานจำพวกนี้ควรจะเป็นไปในลักษณะไม่เด็ดขาด โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา 226 ตรี และ 226 จัตวา)

3. ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้เสียหายมักต้องประสบกับความทุกข์ทรมานใจเมื่อคดีของตนเข้าสู่การพิจารณา เพราะมักจะถูกถามด้วยคำถามค้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น ทำให้ผู้เสียหายในหลายคดีไม่ต้องการนำคดีความมาสู่ศาลเป็นเหตุให้เสียความเป็นธรรมในสังคมไปได้ จึงควรกำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีจำพวกนี้ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องดังกล่าว เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น (ร่างมาตรา 226 เบญจ)

4. เนื่องจากในทางปฏิบัติมีหลายกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ และแนวคำพิพากษาศาลฎีกาในปัจจุบันก็ยอมรับฟังคำเบิกความชั้นใต้สวนมูลฟ้องของพยานเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่น จึงควรกำหนดหลักการรับฟังในลักษณะนี้ให้ชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อจะยืนยันหลักการรับฟังที่เป็นธรรมในลักษณะนี้ (ร่างมาตรา 226 ฉ)

5.1.2 การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน

1. บทบัญญัติเรื่องการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรา 227 ยังไม่เพียงพอและไม่ชัดเจนแก่บุคคลทั่วไป เพราะไม่มีแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานทำให้มีลักษณะเป็นไปในทางอัตวิสัย (Subjective) ควรปรับปรุงโดยนำหลักในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานประกอบตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเข้ามาบัญญัติไว้ในประมวลวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อเป็นแนวให้เห็นถึงพยานหลักฐานบางจำพวกที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานอันมีข้อพิรุธ ที่จำต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังซึ่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย เพื่อเป็นแนวทางทั้งแก่ศาลและบุคคลทั่วไป และเพื่อเสริมหลักการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา 227 ทวิ)

2. แนวคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำหนักนำสืบของโจทก์ในคดีอาญามีความเคร่งครัดมากเกินไป โดยส่วนใหญ่จะไม่นำพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบรวมถึงคำตอบคำถามค้านของพนักงานอัยการหรือนายโจทก์มาพิจารณาถึงความจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยในทางเป็นโทษแก่จำเลยเพราะเคร่งครัดในหลักหน้าที่นำสืบของโจทก์ ไม่สอดคล้องกับแนวทางความต้องการในการลงโทษผู้กระทำผิด และไม่

LIART

สอดคล้องกับแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นสากล ควรกำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่าง มาตรา 233)

5.2 วิธีการนำสืบพยานหลักฐาน

5.2.1 การยื่นบัญชีระบุพยาน

เนื่องจากในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังไม่มีบทบัญญัติกำหนดในเรื่องบัญชีระบุพยาน ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัติในเรื่องนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลมเฉพาะในกรณีของโจทก์ สมควร มีการยกเว้นในเรื่องเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นบัญชี ระบุพยานก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแล้วแต่กรณี และกำหนดให้ จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลด้วย เพราะจะเป็นมาตรการของศาลในการควบคุมระยะเวลาในการพิจารณา โดยให้ยื่นก่อนการสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่น บัญชีระบุพยานโดยห้ามรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐาน เช่นนั้นก็ได้อีกเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

5.2.2. การนำสืบพยานเอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสาร

วิธีการนำสืบพยานเอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสารในคดีอาญา ไม่เอื้ออำนวยต่อการเร่งรัดกระบวนการพิจารณา เนื่องจากมีคดีจำนวนมากที่ต้องมีการอ้างส่งเอกสารซึ่ง มีความซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นสมุดบัญชี หรืออื่นๆ ทำให้ต้องมีการเลื่อนคดีออกไปเพื่อศึกษาเอกสาร อันมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาคดี นอกจากนี้วิธีการส่งเอกสารแบบเดิมยังไม่ค่อยมี ความเป็นธรรมนัก เนื่องจากจำเลยซึ่งเป็นผู้ถูกดำเนินคดีอยู่ไม่มีโอกาสล่วงรู้ในเนื้อหาสาระของ เอกสารอันมีผลต่อการถามค้าน ทำให้หลักประกันคุ้มครองจำเลยในคดีอาญามีมาตรฐานต่ำกว่าแม้ แต่ในคดีแพ่ง ควรต้องกำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและให้แก่ศาล อย่างไร ก็ดียังมีพยานเอกสารบางประเภทที่อาจมีข้อจำกัดและไม่ควรให้มีการส่งสำเนา เช่น สำเนาคำให้การ ของพยานในชั้นสอบสวนในบางคดี ทั้งนี้ โดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการ ร้องขอให้ส่งสำเนาพยานเอกสารอันเป็นสำเนาคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา 240)

5.2.3 การสืบพยานประเด็น

ระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่นอาจมีความเหมาะสม ในสภาพสังคมเดิมที่การคมนาคมไม่สะดวก แต่ไม่เหมาะสมกับระบบการดำเนินคดีในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังปรากฏอีกด้วยว่า ในการส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น จำเลยมักจะสละสิทธิไม่ตาม ประเด็นไป ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจหรือข้อขัดข้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่สามารถ อำนวยความสะดวกในเรื่องนี้ให้ได้อย่างเต็มที่ จนเกิดปัญหาที่จำเลยอาจต้องถูกพิพากษาลงโทษ

LIRT

โดยไม่มีภานำพยานหลักฐานมาสืบต่อหน้าจำเลยอันฝ่าฝืนต่อหลัก Right to Confrontation และยังก่อให้เกิดการร้องเรียนจากรัฐต่างประเทศในทำนองว่าการสืบพยานของศาลไทยไม่เหมาะสมตามยุคสมัย และการที่ต้องให้ผู้พิพากษาของศาลที่รับประเด็นทำการสืบพยานแทนไม่สอดคล้องกับแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีเป็นผู้ทำหน้าที่พิพากษา ด้วยเหตุนี้ เพื่อพัฒนาให้การสืบพยานประเด็นมีกลไกคุ้มครองสิทธิของจำเลยมากยิ่งขึ้น จึงควรให้กำหนดเป็นมาตรการให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยสามารถไม่ต้องการฟังการพิจารณาตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 230)

5.2.4 การสืบพยานบุคคลและการฝากขังโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

เนื่องจากเทคโนโลยีในการสื่อสารมีการพัฒนามากขึ้น การติดต่อสื่อสารด้วยระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงได้รับการยอมรับมากขึ้น ซึ่งในศาลต่างประเทศมีการนำระบบเช่นนี้มาใช้ในการสืบพยานและการฝากขัง เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น การเปิดช่องให้มีการนำเทคโนโลยีเช่นนี้มาช่วยในการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลน่าจะเป็นผลดีในการช่วยลดปัญหาในเรื่องการนำพยานมาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานที่อยู่นอกเขตศาล ควรยกร่างกฎหมายกำหนดให้การนำสืบด้วยวิธีการผ่านเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถกระทำได้ในคดีอาญา (ร่างมาตรา 230 ทวิ) และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหาคือต่อศาลเพื่อลดปัญหาด้านการขนส่งผู้ต้องหามาศาลด้วย (ร่างมาตรา 87 ทวิ)

5.2.5 การสืบพยานเด็กและผู้มีข้อจำกัดทางจิตใจ

ในการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำคามผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ มักจะประสบปัญหาที่พยานเหล่านั้นอาจไม่สามารถเบิกความได้ อาจเนื่องจากความกลัว ความไม่เข้าใจ หรือด้วยสาเหตุประการอื่นๆ ซึ่งวิธีการนำสืบพยานตามกระบวนการธรรมดาไม่เหมาะสมในการสืบพยานเหล่านั้น ซึ่งในต่างประเทศมักจะกำหนดวิธีการโดยเฉพาะขึ้นเพื่อให้การสืบพยานจำพวกนี้สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยมักกำหนดให้การสืบพยานจำพวกนี้อาจยึดหยุ่นไปในลักษณะที่การเบิกความของพยานดังกล่าวอาจไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยโดยเคร่งครัด หรืออาจให้กระทำในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษ และจัดให้มีบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแง่จิตวิทยา มาอยู่ร่วมกับพยานโดยเป็นผู้ถามพยานแทนพนักงานอัยการหรือทนายจำเลย แต่เนื่องด้วยจำนวนผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางจิตวิทยายังมีจำนวนไม่มากนัก การกำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์หรือแม้แต่กลุ่มผู้มิวิชาชีพในด้านเดียวกันนี้ เข้ามาเป็นผู้ทำหน้าที่แทนนักจิตวิทยาก็น่าจะเป็นผลดี โดยอาจฝึกฝนบุคคลในกลุ่มนี้ให้มีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้นได้ นอกจากนี้ ยังสมควรกำหนดให้ศาลสามารถให้นักจิตวิทยาซึ่งมาทำหน้าที่ดังกล่าว ช่วยเหลือศาลโดยการเสนอรายงานความเห็นถึงสภาพจิตใจของพยานด้วย ซึ่งในต่างประเทศก็มีบทบัญญัติในทำนองนี้แล้วเช่นกัน (ร่างมาตรา 234 ทวิ)

LIART

5.2.6 การสืบพยานบุคคลไว้ก่อน

หลักเกณฑ์ในการให้นำสืบพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา 237 ทวิ ในปัจจุบันยังมีแนวค่อนข้างเคร่งครัดจำกัด เพราะสามารถกระทำได้เฉพาะในกรณีที่พยานต้องเดินทางไปต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งยังไม่เพียงพอ สมควรเปิดช่องให้การสืบพยานก่อนการพิจารณาคดีสามารถกระทำได้มากขึ้น เนื่องจากมีหลายกรณีที่สมควรจะต้องให้รับนำสืบพยานเหล่านั้นไว้ อาทิ กรณีที่พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่าหากรอไว้จะเป็นการยากที่จะนำพยานมาเบิกความในการพิจารณาคดี และได้กำหนดหลักการแก้ไขในเรื่องการสืบพยานไว้ก่อน รวม 5 ประการคือ

1. เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สืบพยานได้ก่อน กล่าวคือ พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง
2. กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการได้
3. กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสืบพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา
4. แม้ได้มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว แต่หากมีความจำเป็นเร่งด่วนให้สามารถสืบพยานก่อนถึงวาระหน้าที่นำสืบในการสืบพยานตามปกติได้
5. ให้สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ในกรณีการสืบพยานหลักฐานประเภทอื่นได้ด้วย

5.2.7 พยานหลักฐานชั้นได้สวนมูลฟ้อง

การสืบพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องและชั้นพิจารณามีความซ้ำซ้อนกัน อยู่เสมอ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้พยานมาเบิกความในสิ่งเดิมที่เคยเบิกความไปแล้ว การแก้ไขลดความซ้ำซ้อนจะมีผลให้ลดระยะเวลาในการพิจารณาคดีที่ไม่จำเป็นลง และในคดีที่มีพยานได้สวนมูลฟ้อง ดังนั้นหากคู่ความตกลงกันให้ถือเอาคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ตามคำไปทันทีโดยไม่ต้องเบิกความใหม่ ก็ให้สามารถกระทำได้ (ร่างวรรคสองแห่งมาตรา 237)

5.3 เรื่องอื่นๆ

5.3.1 เอกสิทธิ์

กฎหมายเรื่องเอกสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่มีความชัดเจนและทันสมัยเพียงพอ และกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานก็มีลักษณะไม่ละเอียดเพียงพอนัก สมควรแก้ไขให้กำหนดกรอบและแนวทางการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้

LIART

ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัยในเรื่องเอกสิทธิ์ใน ขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา 231)

5.3.2 ค่าธรรมเนียมในคดีอาญา

เนื่องจากพยานบุคคลเป็นกลไกส่วนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม พยานไม่เพียงต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายเพื่อการมาศาลในกรณีต่าง ๆ และสมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้พยาน ได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควรให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องได้รับจากคู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา 257 เสีย (ร่างมาตรา 256)

5.3.3 ผู้ชำนาญการพิเศษ

เนื่องจากถ้อยคำ "ผู้ชำนาญการพิเศษ" ตามมาตรา 243 และ 244 มีความหมายเช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สมควรแก้ไขให้ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกัน และเนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายในส่วนผู้ชำนาญการพิเศษค่อนข้างเคร่งครัดที่กำหนดให้ผู้ชำนาญการพิเศษต้องมาศาลแม้ว่าจะสามารถทำความเห็นเป็นหนังสือเสนอศาลไว้ด้วยก็ตาม ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่ต้องมาศาลในฐานะเช่นนี้ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนพิสูจน์หลักฐาน แพทย์ ซึ่งยังมีความขาดแคลนในวิชาชีพ จึงเห็นสมควรกำหนดให้อำนาจศาลที่จะอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา 243 และร่างมาตรา 244)

6. หลักการในประเด็นสำคัญ ๆ

หลักการของบทบัญญัติที่เสนอให้ปรับปรุงใหม่พอสรุปได้ดังนี้

6.1 แยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา 226 ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้ที่จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็นด้วย ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้กรอบมาตรา 33 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

6.2 เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงในทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความคิดที่กำลังพิจารณา อาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่นๆ ของจำเลย โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤติในส่วนดีของจำเลยได้

LIRT

6.3 เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่น่าเชื่อถือในการนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยคือพยานบอกเล่า โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา 226 จัตวา)

6.4 กำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศนี้ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น

6.5 กำหนดหลักการรับฟังคำเบิกความชั้นไต่สวนมูลฟ้องของพยานเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นในกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ (ร่างมาตรา 226 ฉ)

6.6 ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาตามมาตรา 227 วางแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานบางจำพวกที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานอันมีข้อพิวช ที่ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังชั่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย (ร่างมาตรา 227 ทวิ)

6.7 กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่างมาตรา 233)

6.8 การยกอ้างในเรื่องเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นเบ็ญชีระบุพยาน โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นเบ็ญชีระบุพยานก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่เร็วกว่าเจ็ดวันแล้วแต่กรณี และกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ยื่นเบ็ญชีระบุพยานต่อศาลก่อนการสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่นเบ็ญชีระบุพยานโดยห้ามรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นก็ได้อีกเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

6.9 กำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและให้แก่ศาล และโดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการร้องขอให้ส่งสำเนาพยานเอกสารอันเป็นสำเนาทำให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา 240)

6.10 ปรับปรุงระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น กำหนดให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยสามารถไม่ต้องมาฟังการพิจารณาตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 230)

6.11 กำหนดให้การนำสืบโดยระบบการประชุมทางจอภาพสามารถกระทำได้ในคดีอาญา (ร่างมาตรา 230 ทวิ) และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลเพื่อลดปัญหาด้านการขนส่งผู้ต้องหามาศาลด้วย (ร่างมาตรา 87 ทวิ)

6.12 เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยในการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำความผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ (ร่างมาตรา 234 ทวิ)

6.13 แก้ไขหลักเกณฑ์ในการให้นำสืบพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา 237 ตรี
รวม 5 ประการคือ

1. เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สืบพยานได้ก่อน กล่าวคือ พยานไม่มีที่อยู่เป็น
หลักแหล่ง มีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง
2. กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้ดำเนิน
การได้
3. กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสืบพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็น
เร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา
4. แม้ได้มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว แต่หากมีความจำเป็นเร่งด่วนให้
สามารถสืบพยานก่อนถึงวาระหน้าที่นำสืบในการสืบพยานตามปกติได้
5. ให้สามารถนำหลักเกณฑ์ไปใช้ในกรณีการสืบพยานหลักฐานประเภทอื่น
ได้ด้วย

6.14 เพิ่มเติมบทบัญญัติให้คู่ความอาจตกลงกันให้ถือเอาค่าเบิกความในชั้นใต้สรณ
มูลฟ้องเป็นค่าเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ตามค่านไปทันทีโดยไม่ต้องเบิกความใหม่
(ร่างวรรคสองแห่งมาตรา 237)

6.15 กำหนดกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานและแนวทางการ
ใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัย
ในเรื่องเอกสิทธิ์ในขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา 231)

6.16 สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้
พยาน ได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าพยาบาล และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควร
ให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องให้รับจากคู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา 257
เสีย (ร่างมาตรา 256)

6.17 แก้ไขถ้อยคำจาก “ ผู้ชำนาญการพิเศษ ” ตามมาตรา 243 และ 244 เป็น
“ ผู้เชี่ยวชาญ ” เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้อำนาจศาลที่จะ
อนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา 243 และร่างมาตรา 244)

7. สรุปสาระสำคัญ เหตุผล และความจำเป็น

แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ในเรื่องเกี่ยวกับการ
การรับฟังและการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน การยื่นบัญชีระบุพยาน การนำสืบพยาน
เอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสาร การสืบพยานประเด็น การสืบพยานบุคคลและ

LIRT

การฝากขังโดยระบบการประชุมทางจอภาพ การสืบพยานเด็กและผู้มีข้อจำกัดทางจิตใจ การสืบพยานบุคคลไว้ก่อน การรับฟังพยานหลักฐานชั้นใต้สวนมูลฟ้องเป็นพยานหลักฐาน ในชั้นพิจารณา เอกสิทธิ์ คำธรรมเนียมในคดีอาญา และผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความชัดเจนถึง แนวทางในการปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของศาล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทาง ปฏิบัติในปัจจุบัน มีความยืดหยุ่นและรัดกุม เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการบาง ขั้นตอน และเพื่อให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สนับสนุนการสืบ พยานในชั้นศาล รวมทั้งพัฒนาหลักการของกฎหมายบางประการให้ทันสมัยอยู่ในระดับ มาตรฐานเดียวกับนานาชาติ อันจะเป็นส่วนเสริมประสิทธิภาพของศาลยุติธรรม ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในทางอาญา

ตุลาการ

การใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราว*

ภัทรศักดิ์ วรรณแสง**

บทนำ

ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ศาลยุติธรรมปรับเปลี่ยนระบบการนั่งพิจารณาคดีจากเดิมที่เป็นการนั่งพิจารณาคดีตามวันนัดที่ศาลและคู่ความว่างตรงกัน โดยไม่เน้นถึงวันเวลาที่ต่อเนื่อง มาเป็นการนั่งพิจารณาคดีที่ครบองค์คณะและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ ที่มีบัญญัติว่า การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษา หรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในคดีอาญาผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรมฯ และได้มีระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะได้รับผิดชอบตั้งแต่เริ่มต้นสืบพยานจนพิพากษาคดีศาลชั้นต้นจึงต้องปรับระบบการนั่งพิจารณาคดีเป็นการพิจารณาคดีต่อเนื่องติดต่อกันไปและมีคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องและครบองค์คณะ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ แนะนำว่า การนัดนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องอาจทำให้คดีทั้งหลายต้องรอกการพิจารณาเรียงลำดับกันไปและวันนัดสืบพยานของแต่ละคดีอาจเนิ่นออกไปกว่านัดสืบพยานนัดแรกในระบบเดิม ดังนั้น เพื่อให้สิทธิของจำเลยในคดีอาญาซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวและต้องขังอยู่ในระหว่างรอกการพิจารณาต้องถูกกระทบกระเทือนเกินสมควร จึงขอให้ศาลทั้งหลายพิจารณาให้ความสำคัญเป็นพิเศษที่จะจัดให้คดีประเภทนี้ได้รับการพิจารณาโดยเร็วเท่าที่พึงกระทำได้ด้วยเหตุดังกล่าวการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว

* บทความนี้ปรับปรุงจากบทความเดิมของผู้เขียนที่เคยลงพิมพ์ในศาลหลวง เล่ม ๔ ปีที่ ๕๑ เดือนตุลาคม ๒ ธันวาคม ๒๕๓๙ หน้า ๓๔ - ๕๒.

** รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง.

เล่ม ๑ ปีที่ ๕๐

LIRT

จึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับสังคมในยุคนี้เป็นสังคมแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ว่าในที่ลับหรือที่แจ้ง การทำงานของศาลจึงจำเป็นต้องมีหลักการที่แน่ชัด และประกอบด้วยเหตุผลเพื่อตอบปัญหาที่สังคมสงสัยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ศาลยุติธรรมจะต้องสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน ผู้พิพากษาต้องมีความกล้าพอที่จะตัดสินใจสั่งคำร้องปล่อยชั่วคราว โดยปราศจากอคติทั้ง ๔ บทความนี้ผู้เขียนจึงประสงค์จะเสนอแนวทางในการใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราว ที่เหมาะสมและให้ความเป็นธรรมแก่สังคม และจำเลยหรือผู้ต้องหาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

หลักการตามกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษานั้นถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๓๙ บัญญัติว่า คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควร* แก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมายและต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลผู้ถูกควบคุม คุมขัง หรือจำคุก ย่อมมีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับการเยี่ยมตามสมควร

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ การได้รับอนุญาตให้ประกันตัว (หรือการปล่อยชั่วคราว) เป็นหลักทั่วไป ส่วนการไม่อนุญาตเป็นข้อยกเว้นและจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว

๑. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔๘/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า คดียึดตราไทยจำคุกตลอดชีวิต และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเป็นราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไม่เป็นกรณีเรียกประกันเกินควร และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.

มกราคม-เมษายน ๒๕๕๖

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

ดังนั้นจะต้องถือเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนที่ได้รับความอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเว้นแต่เหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้^๒

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ บัญญัติว่า

“ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่
- (๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้

การสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเป็นการใช้อำนาจที่เป็นดุลพินิจ (Discretionary Power) พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจะมีความรู้สึกขัดแย้งในตัวเองเสมอว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวก็เท่ากับว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขังอยู่ทั้งๆ ที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าเขากระทำความผิด แต่ถ้าอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจจะหลบหนีและไปกระทำความผิดอีก” การที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้สั่งต้องแสดงเหตุผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง^๓ เหตุผลตามกฎหมายในที่นี้หมายถึงเหตุผลตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๐๘ นั้นเอง ทางปฏิบัติศาลจะให้-

๒. ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๕ เกี่ยวกับการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อ ๒.

๓. Ebbø B. Ebbesen and Vladimir J. Konecni - The Criminal Justice System: A Sociol-Psychological Analysis (San Francisco : W.H. Freeman and Company, 1982), p.191.

๔. ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒.

เหตุผลสั้น ๆ ว่า วัตถุประสงค์พฤติการณ์แห่งคดีแล้ว ยังไม่สมควรปล่อยชั่วคราว ยกคำร้องว่า หรือ ข้อหาที่มีอัตราโทษสูงและของกลางมีจำนวนมาก ให้รอฟังพยานโจทก์ก่อน^๕ หรือ าทัดินที่เสนอ เป็นหลักทรัพย์มีราคาต่ำ ให้เสนอหลักทรัพย์ที่มีราคาไม่ต่ำกว่าสองแสนบาทจึงจะพิจารณาอนุญาต^๖ หรือ จำเลยถูกจับกุมพร้อมของกลางประกอบกับโจทก์คัดค้านการประกันตัว จึงไม่อนุญาต ยกคำร้องว่า เหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นการปรับใช้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ ตาม (๖) ที่ว่า ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว มีเพียงใดหรือไม่ ข้อที่น่าพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ในบางกรณีกฎหมายมิได้กำหนด- เหตุผลไว้ในกฎหมายแต่เหตุผลนั้นกลับมากปรากฏในการสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เช่น พนักงานสอบสวนมักจะไม้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีเป็นที่สนใจของประชาชนจนการสั่งอนุญาต- ให้ปล่อยชั่วคราวในคดีประเภทนี้เป็นเรื่องผิดปกติหรือในบางคดีก็อาจจะมีเหตุผลที่ไม่สามารถระบุได้ เช่น ผู้สั่งเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด หรือผู้สั่งเห็นว่า หากไม่อนุญาตให้ปล่อย- ชั่วคราวแล้วจะแสดงถึงความสุจริตและความเจียมขนาดของผู้สั่งซึ่งกรณีนี้ก็ต่อหาเหตุตามกฎหมาย- มาสั่งไม่อนุญาต บทความนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าเหตุผลตาม (๕) และ (๖) นี้เป็นเหตุผลที่สำคัญ ที่ผู้สั่งต้องคำนึงถึงเมื่อจะสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ส่วนการพิจารณาหลักทรัพย์โดยเฉพาะเรื่อง- จำนวนหลักทรัพย์นั้นเป็นเหตุผลรอง

ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

หลักเกณฑ์สำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ในการใช้ดุลพินิจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา- ความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๑) ถึง (๗) นั้นเป็นหลักที่ าทึ่งพิจารณาว่า ซึ่งหมายความว่าพนักงาน สอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาทุกข้อแต่จะให้น้ำหนักกับเหตุผลข้อใด ข้อหนึ่งมากเป็นพิเศษก็ได้ มาตรา ๑๐๘ เป็นเพียงแนวทาง (Guideline) ให้ผู้สั่งเท่านั้น

ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้เหตุผลไว้ในคดี Stack v. Boyle ว่า การที่ศาล- พิจารณาว่าจะให้จำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้นมีข้อพิจารณาเพียงประการเดียวว่า เมื่อศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวไปแล้ว จำเลยจะมาศาลตามกำหนดนัดทุกครั้งหรือไม่เท่านั้น^๗

๕. คู่มือตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๑.

๖. Ebbe B. Ebbesen and Vladimir J. Konecni, *supra* note ๒, p. 194.

ดังนั้นแม้จำเลยหรือผู้ต้องหาจะเสนอหลักทรัพย์ราคาสูง แต่ศาลเห็นว่าจำเลยหรือผู้ต้องหาจะหลบหนีศาลจะไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว^{๙๙} ในทางกลับกันถ้าจำเลยหรือผู้ต้องหาไม่มีหลักทรัพย์เลยแต่เชื่อได้ว่าจำเลยหรือผู้ต้องหาไม่หลบหนีศาลจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันเลยก็ได้^{๑๐๐} บางคดีเป็นที่เห็นได้ชัดว่า หากจำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยอาจก่อภัยอันตรายแก่สังคมหรือชุมชน^{๑๐๑} กรณีนี้ศาลมักจะไม้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเพราะศาลถือว่าศาลมีหน้าที่ปกป้องมิให้เกิดอันตรายแก่บุคคลเหล่านี้ด้วย มิใช่ว่าจะปกป้องแต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น รัฐสภาสหรัฐได้ออก The Bail Reform Act of ๑๙๘๔ โดยวางหลักการไว้ว่า เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องไม่ทำให้อาณัติทางการเงินของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอุปสรรคต่อการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และรัฐสภายังหวังว่าในการพิจารณาอนุญาตนั้นผู้สังสรรค์ระหนักเป็นอย่างยิ่งถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับสังคมจากการปล่อยชั่วคราว^{๑๐๒}

ในประเทศไทยนั้นแม้ในปัจจุบันการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวของศาลได้ผ่อนปรนในเรื่องของหลักทรัพย์โดยให้ออกสฤกคลเข้าเป็นประกันได้ก็ตาม แต่จำนวนเบี้ยปรับ(หรือราคาหลักทรัพย์) ก็ยังคงมีอัตราประกัน (Bail Schedule) คงเดิมและตายตัวตามลักษณะคดีโดยไม่พิจารณาถึงเหตุเฉพาะตัวของจำเลยแต่ละคน (Individualized Determination) เช่นคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาที่จะตีราคาประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และตามระเบียบราชการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อ ๗.๑ ระบุว่า ผู้ประกันต้องเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีรายได้แน่นอน เช่น เป็นข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงาน

๙๙. ดู คดี ฎก๒๕๒. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๒๕๓.

๑๐๐. ดูระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๕, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๙, ข้อ ๕.๓ ระบุว่าในคดีนี้มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ให้ศาลปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เว้นแต่มีเหตุอันควรที่จะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุเหตุอันให้โดยชัดแจ้ง.

๑๐๑. น่าสังเกตว่าบางคดีศาลเชื่อว่าจำเลยหรือผู้ต้องหากระทำความผิด เช่น จำเลยถูกจับกุมในขณะที่กระทำความผิด ศาลจะไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เว้นแต่คดีอาจจะรอการลงโทษจำคุกหรือการกำหนดโทษหรือมีโทษเพียงปรับเท่านั้น.

๑๐๒. Jerold H. Israel, *Criminal Procedure and Constitution* (St.Paul, Minn., 1995), p.457.

รัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่นๆ ลูกจ้างของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหาร พรรคการเมือง หรือทนายความ และต้องเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่นเป็น บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้องในทาง สมรส หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติพี่น้องหรือมีความสัมพันธ์ ในทางอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ตั้งนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยากจนและด้อยโอกาสที่จะรู้จัก- มักคุ้นกับบุคคลเหล่านี้ก็ยังคงไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวอยู่ดี และคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยต้องเข้าหลักทรัพย์หรือจ้างนายประกันอาชีพ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหา หรือจำเลยกับผู้ขอประกันตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๕ ดังกล่าว นี้ค่อนข้างกว้างและง่ายต่อการอ้างว่าผู้ขอประกันมีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ ยากที่ศาลจะตรวจสอบว่าข้อกล่าวอ้างนั้นเป็นความจริงหรือไม่ จึงยากที่จะห้ามการจ้างนายประกัน- อาชีพและเมื่อพิจารณาจากระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อ ๑๐ ที่ว่า ำให้ศาลจัดให้มีวิธีการในการควบคุมดูแลการขอปล่อยชั่วคราวมิให้ เกิดพฤติการณ์ในทางมิชอบหรือเอาเปรียบประชาชน เช่น การขึ้นทะเบียนรายชื่อและ หลักประกันของผู้รับผิดชอบ อัตราค่าตอบแทนจากการใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกัน การประสาน และการส่งข้อมูลระหว่างศาลต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของ หลักทรัพย์และของบุคคลดังกล่าว แล้ว แสดงว่าศาลยอมรับให้มีการขอปล่อยชั่วคราวโดย นายประกันอาชีพได้ โดยน่าจะถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ศาลสมควรให้ประกัน ได้ตามระเบียบฯ ข้อ ๗.๑ ข้างต้น การยอมรับว่านายประกันอาชีพมีประโยชน์และจัดระบบโดยการ- ควบคุมขึ้นทะเบียนและจำกัดการเรียกรับค่าตอบแทนให้ชัดเจนจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะอำนวย- ประโยชน์ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีหลักทรัพย์หรือไม่อาจหาบุคคลมาประกันตนได้ ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการรับรองการปฏิบัติงานของนายประกันอาชีพที่เรียกว่า Professional Bondsman โดยนายประกันจะเป็นผู้หาหลักประกันมาให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยคิดค่าบริการ”^{๑๐}

๑๐. ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ : บริษัท- สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, พ.ศ.๒๕๔๖) หน้า ๑๔๖ ในระหว่างที่ผู้เขียนรับราชการในตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด- เชียงใหม่ในปี๒๕๔๒ นั้นได้ออกระเบียบและข้อกำหนดให้ขึ้นทะเบียนนายประกันอาชีพและประกาศไว้ที่ศาลเพื่อให้ประชาชน- ที่ต้องการจ้างนายประกันอาชีพติดต่อได้โดยเปิดเผยและนายประกันอาชีพไม่ต้องเกรงว่าศาลจะมองนายประกันอาชีพ ในแง่ร้ายทั้งนี้ในระเบียบและข้อกำหนดดังกล่าวได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนอย่างจำกัดหากฝ่าฝืนก็ถือว่าเป็นการผิดข้อกำหนด- และอาจถูกลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลด้วย.

การศึกษาปัญหาการปล่อยชั่วคราวควรตั้งปัญหาถามตัวเองเสียก่อนว่าเราจะให้โอกาสบุคคลประเภทนี้ได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ถ้าจะให้โอกาสบุคคลเหล่านี้ก็ต้องไม่เน้นที่หลักประกันแต่ต้องพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะหลบหนีหรือไม่นอกจากนี้เราจะต้องตระหนักว่าแม้สถิติของการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จะมากกว่าสถิติของการไม่อนุญาตก็ตาม แต่ก็ต้องคำนึงด้วยว่ายังคงมีอีกหลายคดีที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ทั้ง ๆ ที่ข้อสมมติฐานอยู่ที่ว่าทุกคนต้องการให้ปล่อยชั่วคราว การปล่อยชั่วคราวมิใช่เป็นเรื่องเห็นเองโดยลำพัง (ex officio) แต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการมีการร้องขอ^{๑๒} สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว คือผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีหลักทรัพย์หรือมีหลักทรัพย์ราคาต่ำ ศาลทุกแห่งจะประกาศบัญชีอัตราประกันตัว (Bail Schedule) ไว้โดยเน้นถึงจำนวนราคาประกันกับอัตราโทษ และจำนวนข้อหาในแต่ละคดีผู้ขอประกันทราบดีว่าหากยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไปก็ต้องถูกยกคำร้อง จึงไม่ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเนื่องจากต้องเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์^{๑๓}

หากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยให้ความสำคัญ (Priority) กับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๕) และ (๖) ให้มากและพิจารณาเรื่องหลักทรัพย์เป็นเพียงเหตุผลรองหรือเหตุผลประกอบก็จะเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้มากขึ้น เป็นการลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน การปล่อยชั่วคราวนำไปสู่ความไม่เสมอภาคในแง่ที่ว่าบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวดีกว่าบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีพอ^{๑๔} ในเรื่องนี้มีนักวิชาการกฎหมายเสนอความเห็นว่า ในการพิจารณาปล่อยชั่วคราว ไม่ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับจำนวนทุนทรัพย์ที่จะนำมาเป็นหลักประกันให้มากนัก เพราะทำให้ผู้ยากจนซึ่งถูกดำเนินคดีไม่มีโอกาสได้รับอิสรภาพในระหว่างถูกดำเนินคดี นอกจากนี้ในการประกันโดยบุคคลผู้ประกอบอาชีพโดยสุจริตควรได้รับการยอมรับให้เป็นผู้ประกันได้เช่นเดียวกับข้าราชการเพื่อเปิดโอกาสให้

๑๒. คณิต ฒ. แคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๐๓.

๑๓. ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๕ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕ ข้อ ๕ ข้อ ๗ และ ๑๒ กำหนดแนวทางการปฏิบัติของศาลให้กำหนดวงเงินประกันสำหรับความผิดข้อหาต่าง ๆ และคุณสมบัติของผู้ขอประกันและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง.

๑๔. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๓ เดียวกัน, หน้า ๑๐๒.

ผู้ถูกดำเนินคดีได้รับการปล่อยชั่วคราวในระหว่างคดีได้มากยิ่งขึ้น และรัฐควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนหรือมีมาตรการอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ถูกดำเนินคดีซึ่งเป็นบุคคลผู้ยากไร้ได้รับการปล่อยชั่วคราวระหว่างการถูกดำเนินคดีได้เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ^{๕๔}

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ข้อสรุปว่า-ประชาชนเห็นว่าการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยพิจารณาหลักทรัพย์ที่เสนอมาเป็นสำคัญเป็นการแบ่งแยกและศักดิ์กันคนยากจนไม่ให้ได้รับการประกันตัว (Monetary for bail system discriminates against poor)^{๕๕} การปล่อยชั่วคราวเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างการยอมให้ยึดเงินหรือทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเพื่อแลกกับอิสรภาพ (Forfeiting money for freedom) ทำให้คนจนไม่มีทางได้รับอิสรภาพซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม(Unjust practices) ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแต่ตนเองไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกันได้จะรู้สึกทันทีว่าเขาถูกขังอีกด้วยเหตุผลเพียงว่าเขาเป็นคนยากจน การที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยพิจารณาว่าหลักทรัพย์ที่เสนอมาเพียงพอที่จะเป็นประกัน (Ensure) ได้หรือไม่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมาศาลตามกำหนดนัดเป็นการแบ่งแยก Discriminate) และเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจรับเป็นนายประกัน^{๕๖} รุ่งเรืองขึ้นบนความยากลำบากของผู้ต้องหาหรือจำเลย^{๕๗} ศาลจึงแก้ปัญหานี้โดย

๑. อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นประกัน (Release on recognizance) แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องลงชื่อในสัญญาประกันตัวเองโดยยอมรับชำระเงินเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุไว้ต่อศาล หากผิดสัญญาประกันเปรียบเสมือนการให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีหลักประกัน

๒. อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยยึดหลักทรัพย์ของผู้ขอประกันเท่าที่หาได้ ส่วนเบี้ยปรับที่เหลือให้ทำสัญญาไว้ในลักษณะเช่นข้อ ๑

๕๔. รายงานเจนาทางวิชาการ, าคดีเซอร์แอนทกระบวนการณ์ยุติธรรมจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ได้อย่างไร? กรุงเทพมหานคร สำนักอัยการสูงสุด, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๘. (อัตถ์นา).

๕๖. Ebbe B. Ebbesen and Vladimir J. Konecni, supra note 5, p.192.

๕๗. บทความประกันอาชญากรรมจะเรียกค่าปรับการประมาณ ๑๐ - ๒๐% ของราคาประกัน.

๕๘. Richard Quinney, Criminology, ๒nd edition (Toronto: Little, Brown and Company, 1975), p.710.

๓. ในบางรัฐจะมีการออกกฎหมายว่าด้วยการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหนึ่งประกันถือว่าเป็นความผิดทางอาญาอีกฐานหนึ่ง กรณีนี้หากผู้ต้องหาหรือจำเลยหนึ่งประกัน ศาลจะแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นด้วย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๐, ๑๑๑, ๑๑๒ นั้น กฎหมายให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้เพียงแต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือ ปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก ดังนั้นถ้าว่ากันตามกฎหมายแล้วประเทศไทยก็เป็นประเทศที่ให้ ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อมากประเทศหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๓/๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า คดีที่ปลายเขตแดนพระราชอาณาจักร เช่นนี้ สังเกตเห็นมาหลายเรื่องว่าศาลไม่ชำนาญความ เดาดั้นชำระไปไม่รู้หนักเบา เหตุเล็กน้อยนิดหนึ่งก็เป็นมากมายจำเลยผู้ต้องหาทางอาญาต้องคุมขังในระหว่างพิจารณา กินเปล่าเพราะหนทางไกลวิธีอุทธรณ์และฎีกาก็โยกโย้เสียเวลาไม่น้อยเลย เป็นการ นำสมเพชแก่ผู้ยาก ควรที่ศาลเมืองในประเทศปลายชนบทนั้น ๆ จะใช้ดุลพินิจให้จงดี ที่ควร ให้ประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาได้จะเป็นการบรรเทาความเสียหายแห่งวิธีพิจารณานี้ได้บ้าง

ในการใช้ดุลพินิจสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้น พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณีต้องมีแนวความคิดพื้นฐาน (Fundamental consideration) เสียก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนไม่ว่าจะมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาอย่างไร หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานใดก็ต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยประชาชนมีหลักประกันตาม รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ การกำหนดราคาประกันตายตัวอย่างเคร่งครัดจนเกินไปโดยไม่คำนึงถึงโอกาสในการหาหลักประกันของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน แม้ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว แต่ถ้าหลักทรัพย์สูงจนเกินกว่าฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหามาวางศาลได้ก็เท่ากับเป็นการยกคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยปริยายนั่นเอง ทั้ง ๆ ที่น่าจะเป็นไปได้ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีเดียวกัน อาจถูกเรียกหลักประกันที่แตกต่างกัน

เล่ม ๑ ปีที่ ๕๐

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้น โดยหลักแล้วผู้สั่งจะต้องพยายามหาหนทางอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวกรณียกเว้นเท่านั้นที่จะไม่อนุญาตและกรณีดังกล่าวต้องมีการให้เหตุผลที่ชัดเจน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หากจะอนุญาตก็ไม่ต้องให้เหตุผล แต่ถ้าจะไม่อนุญาตก็ต้องอธิบายเหตุผลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการคำสั่งไม่อนุญาตในชั้นนี้ไม่สามารถอุทธรณ์ฎีกาได้แสดงว่าคำสั่งนี้ไม่มีการตรวจสอบ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจึงมีอำนาจมากกว่าศาลชั้นต้นเสียอีกเพราะคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของศาลชั้นต้นนั้นสามารถอุทธรณ์ฎีกาได้(ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ ทวิ) หากจะให้มีการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วก็ควรแก้ไขกฎหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องส่งสำนวนมายังศาลหากไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี

ข้อเสนอแนะ

การที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจะอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นจะอาศัยหลักเกณฑ์ใดเป็นสำคัญผู้เขียนมีความเห็นว่า ผู้พิจารณาควรพิจารณาเสียก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่และภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดเป็นหลักใหญ่ จากนั้นจึงจะพิจารณาหลักเกณฑ์ตามอนุมาตราอื่นในมาตรา ๑๐๘ ส่วนเรื่องความเชื่อถือผู้ร้องขอประกัน หรือหลักทรัพย์ตาม (๔) นั้น ควรจะพิจารณาเป็นประการสุดท้าย ราคาประกันในแต่ละข้อหาที่ยึดหลักว่าจะต้องตีราคาเท่ากันในข้อหาเดียวกันนั้นควรผ่อนปรนได้ เพราะฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมแตกต่างกัน เมื่อได้ข้อสรุปว่าจะให้ประกันแล้วจึงจะมาหาวิธีที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอนุญาตให้ประกันตัวไปได้มากที่สุด การพิจารณาปล่อยชั่วคราวเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้นในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยแต่ละคนอาจจะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวด้วยราคาประกันหรือหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันก็ได้ การวางหลักเกณฑ์ในลักษณะนี้เป็นการสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ความยุติธรรมต้องมีราคา ถูก อยู่ใกล้ แพร่หลาย และรวดเร็ว^{๔๙}

๔๙. คดีเฉพาะผู้พิพากษา, หลักวิชาสิทธิกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ ๘ (กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๔๒) หน้า ๑๙๒.

ในการดำเนินคดีอาญานั้น การควบคุมตัวระหว่างคดีเป็นเรื่องของช้อยกเว้น กล่าวคือ โดยหลักจะต้องไม่ควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย^{๒๐} เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นจะต้องควบคุมตัว และในกรณีที่มิได้จำเป็นจะต้องควบคุมตัวไว้ในระหว่างคดีนี้อาจมีการพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวได้ การปล่อยชั่วคราวจึงมีความสำคัญเป็นลำดับสาม^{๒๑} การที่จะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้น พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาล ควรพิจารณาเสียก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ และภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่ เพราะในการใช้ดุลพินิจว่าจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้น ผู้สั่งจะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยกับความปลอดภัยของชุมชนหรือของผู้เสียหาย ส่วนการที่จะได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวมานี้ด้วยวิธีใดนั้น ในกรณีของพนักงานสอบสวนก็คงต้องอาศัยการสืบหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ในส่วนของพนักงานอัยการก็คงต้องอาศัยพนักงานสอบสวน ในส่วนของศาลนั้นศาลมีอำนาจไต่สวนคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๑ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ พยานหลักฐานที่นำเข้าไต่สวนนั้นยอมแล้วแต่ดุลพินิจของศาล พยานที่สำคัญควรได้แก่บุคคลในครอบครัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยนายจ้างหรือครูบาอาจารย์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันในท้องที่เกิดเหตุ และในท้องที่ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่อาศัย ตัวผู้เสียหายหรือจำเลยเองพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ การไต่สวนพยานเหล่านี้เป็นการไต่สวนเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว (Bail Hearing) โดยไม่ควรอนุญาตให้จำเลยแต่งทนายเข้าถามพยานเพราะประเด็นที่ไต่สวนไม่ใช่ประเด็นว่าผู้เสียหายหรือจำเลยกระทำผิดจริงหรือไม่ หากแต่อยู่ที่ว่าถ้าอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้ว

๒๐. แต่ถ้ามพิจารณาตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๕ โดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าได้มีการวางหลักการในการออกหมายจับใหม่ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ กล่าวคือ ศาลจะออกหมายจับได้เฉพาะกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่นำจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือนักจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นเท่านั้น และถ้าจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ประชาชนอย่างเคร่งครัดจริงๆ แล้วก็ควรนิยามการว่า **ตรวจดูก็ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผิด ถ้าไม่มีทำที่ว่าจะหลบหนี ไม่ยุ่งเหยิงกับพยาน ก็ไม่จำเป็นต้องจับ**

๒๑. คณิต ณ นคร ยี่งแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๒, หน้า ๑๐๖.

ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่และผู้เสียหายมีความรู้สึกอย่างไร หากมีการอนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว การไต่สวนไม่จำเป็นต้องทำทุกคดี จะทำในเฉพาะคดีที่ศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ส่วนปัญหาว่าควรบังคับให้ศาลต้องไต่สวนในทุกกรณีที่จะไม่อนุญาตหรือไม่นั้นเป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไป เพราะถ้าบังคับให้ต้องไต่สวนแล้วในกรณีที่ไม่อนุญาตนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจจะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวทั้งหมดซึ่งจะเป็นผลเสียต่อสังคม ในเรื่องนี้ต้องพิจารณาประกอบกับปริมาณงานและบุคลากรประกอบกันด้วยในกรณีที่มีการไต่สวน การไต่สวนนั้นต้องกระทำโดยรวดเร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลในนัดแรกนั้นไม่ใช่พิจารณาว่าเขากระทำผิดจริงหรือไม่ แต่จะพิจารณาหาหนทางให้เขาได้รับการปล่อยชั่วคราว^{๒๒}

การไต่สวนดังกล่าวอาจได้ข้อเท็จจริงในระดับหนึ่งซึ่งอาจจะไม่ชัดเจนนัก ดังนั้น หากมีการออกกฎหมายให้มีพนักงานศาลเป็นผู้สืบเสาะพินิจความประพฤติของผู้ต้องหาหรือจำเลย ประวัติการทำความผิดคดีอาญา สถานะทางครอบครัว หรือข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดให้สืบเสาะเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อศาลจะได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการใช้ดุลพินิจดังกล่าวข้างต้น

หลังจากศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติ^{๒๓} ก็ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขและพฤติกรรมทั่วไปของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นระยะๆ โดยผ่านพนักงานศาลดังกล่าว อาจเรียกได้ว่าเป็นการคุมประพฤติระหว่างถูกพิจารณาคดีพนักงานศาลหรืออาจจะเรียกว่าพนักงานปล่อยชั่วคราว จะต้องติดตามความประพฤติของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าไปก่อเหตุร้ายหรือไม่ไปรบกวนพยานหรือผู้เสียหายหรือไม่ หรือจะหลบหนีหรือไม่ เมื่อมีพฤติกรรมเช่นนี้ต้องรายงานให้ศาลทราบโดยเร็วเพื่อพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำสั่ง บางกรณีศาลอาจจะมีเงื่อนไขหรือคำสั่งห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการบางอย่างเช่น

๒๒. Richard Quinney, *supra* note 14, p. 710.

๒๓. ตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ.๒๕๔๕ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕ ข้อ ๔ ระบุว่าในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ และหากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นก็ให้ศาลพิจารณาเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ได้

ห้ามดื่มสุรา ห้ามเข้าไปในสถานที่บางแห่ง ห้ามไม่ให้เข้าไปในพื้นที่อำเภอที่ผู้เสียหายอยู่อาศัย กรณีที่พนักงานปล่อยชั่วคราวต้องคอยสอดส่องพฤติกรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าขัดต่อเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้หรือไม่ เงื่อนไขเหล่านี้ศาลเคยใช้มาบ้างแล้ว เช่น การสั่งห้ามมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเดินทางออกนอกประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยมีมาตรการยึดหนังสือเดินทางและมีหนังสือแจ้งตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและกรมการกงสุลทราบ

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และต้องมีการคุมขังผู้ต้องหา หรือจำเลยไว้ระหว่างการพิจารณาคดีนั้น รัฐ โดยกระทรวงยุติธรรมจะต้องจัดให้มีสถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องขังเหล่านี้ให้เหมาะสมไม่ให้นำตัวผู้ต้องขังไปคุมขังในเรือนจำดังที่ปฏิบัติอยู่ทุกวันนี้ และจะต้องไม่ปฏิบัติกับผู้ต้องขังเหมือนกับจำเลยที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

งานเกี่ยวกับคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจึงควรได้รับการจัดตั้งเป็นงานเฉพาะในแต่ละศาล แยกจากงานประชาสัมพันธ์หรือจัดตั้งเป็นหน่วยงานในกรมคุมประพฤติเพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขอปล่อยชั่วคราวโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรแก้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต่อศาลเพราะสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ (Constitutional Right) ซึ่งจะต้องได้รับความคุ้มครองและได้รับการตรวจสอบพิจารณาอย่างเคร่งครัดและถี่ถ้วน (Strict Scrutiny) โดยกระบวนการที่เปิดเผยและชัดเจนด้วยเหตุผลของศาลเท่านั้น

ผู้เขียนได้เขียนบทความนี้จากความคิดที่ว่า ศาลจะต้องให้ความยุติธรรมแก่ทั้งฝ่ายผู้เสียหายหรือรัฐกับฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยตราบดีที่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดก็จะปฏิบัติต่อเขาอย่างผู้กระทำความผิดมิได้ อย่างไรก็ตามศาลก็ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้เสียหายด้วยว่าจะมีความรู้สึกเช่นไรหากเห็นผู้ที่เขาเชื่อว่ากระทำความผิดได้รับการปล่อยชั่วคราวการพิจารณาข้อเท็จจริงหลายฝ่ายเช่นนี้ทำให้ศาลอยู่ในฐานะที่ตัดสินใจลำบาก (dilemma) หากศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยก็จะสูญเสียโอกาสในการแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ว่าตนเองเป็นผู้บริสุทธิ์และยังจะต้องถูกขังระหว่างพิจารณาและถ้าศาลยกฟ้อง ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ต้องถูกขังทั้งๆ ที่ไม่มีความผิด ในทางกลับกัน ถ้าศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจจะหลบหนีไปก่อเหตุอีก

หรือผู้เสียหายหรือประชาชนทั่วไปอาจจะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีกับกระบวนการยุติธรรม ข้อที่น่า-
สังเกตคือในคดีที่เกี่ยวกับการจับกุมผู้ต้องหาวัยเยาว์เพศติดของกลางจำนวนมากหรือในคดีที่เป็น-
ข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนหรือคดีที่ผู้เสียหายเป็นชาวประเทศ
มหาอำนาจ^{๒๔}

๒๔. จากรายงานการประชุมคณะกรรมการตุลาการ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมพิจารณากรณีผู้ร้องเรียน-
อธิบดีหรือผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคเกี่ยวกับการสั่งคณะผู้พิพากษาศาลพิเศษสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดี
จำง่านานโมเกิด เอร์วิน วันสเลย์ โดยข้อเท็จจริงมีว่า ตามคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจำเลยอ้างว่ามีโรคประจำตัวและถูกขัง-
มานานก่อนหน้าจึงเลยเคยยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก่อนศาลชั้นต้น แต่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาต จำเลยอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์-
ภาค ๖ รวม ๕ ครั้ง สามครั้งแรกศาลอุทธรณ์ภาคไม่อนุญาต มาอนุญาตในครั้งที่ ๕ ที่เป็นปัญหาร้องเรียนนี้ ที่ประชุม
มีความเห็นสรุปว่าความพฤติการณ์แห่งคดีมีเหตุผลที่จะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้แต่พฤติการณ์แวดล้อมก่อนที่จะสั่งอนุญาต
มีพิรุธไปในทางที่มิชอบ จึงให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาโดยควรให้ออกจากวาทนาการ ในการประชุมมีกรรมการหลายท่านให้
ความเห็นเกี่ยวกับหลักในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวซึ่งสมควรหยิบยกมาพิจารณา ณ ที่นี้คือ

นายจรัญ ภักดีธนากุล กล่าวว่าจำเลยไม่ได้หลบหนีและไม่มีความพฤติการณ์ไปแทรกแซงพยานหลักฐานอะไรปัญหาที่ต้องวินิจฉัยดัด-
มีประการเดียวว่า ผู้ถูกกล่าวหาพฤติการณ์เกี่ยวกับการทุจริตหรือไม่ เพราะผมสมมติตัวผมเองว่าเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ผม-
จะสั่งอนุญาตให้ประกันฯ หากฟังว่าไม่สุจริตแม้จะทำธุรกรรมก็เป็นการผิดแน่นอน เหตุการณ์อย่างนี้เกิดในต่างประเทศคนไทย-
ไปถูกขังในต่างประเทศเขาให้ประกันจำเลยผู้ต้องหาทั้งนั้นแต่ตัวของเราอาจจะแค่ฝรั่งมากไปฉะนั้นเขาก็เกิดกระแสว่าจะต้อง-
ไม่ให้ประกันคดีที่เป็นคดีใหญ่โดยเฉพาะและนายจรัญตั้งข้อสังเกตว่าการลงโทษผู้พิพากษาที่สั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หากไม่-
พิจารณาให้รอบคอบ ถี่วันแล้วก็มีผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจ จะกลายเป็นว่า ถ้าสงสัยก็ไม่ให้ประกันไว้ก่อน ปลอดภัยดี
นายสุประดิษฐ์ หุดะสิงห์ กล่าวว่า ผู้พิพากษาทุกคนมีดุลพินิจที่เป็นอิสระ แต่ต้องมีขอบเขต เรื่องที่ร้องเรียนนี้ไม่ได้-
เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาทั่วไปซึ่งกระทำโดยสุจริตและไม่มีความผิดผิดปกติก่อน เพราะฉะนั้นไม่มีการ-
บั่นทอนกำลังใจหรือจะไปทำให้ผู้พิพากษาไม่กล้าให้ประกันตัวจำเลย

นายสถิตย์ ไพเราะ กล่าวว่า ในเรื่องวินัยของข้าราชการตุลาการ ท่านว่ามีแค่เงาของการทุจริตก็อยู่ไม่ได้แล้ว เพราะ
ความยุติธรรมต้องคู่กับความซื่อสัตย์

นายวิชา มหาคณ กล่าวว่า การปล่อยชั่วคราวต้องแสดงให้เห็นประกันตัวว่าไม่มีข้อครหา

นายกำพล ภูสุดแสง กล่าวว่า เรื่องนี้อาจเกิดผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติราชการของผู้พิพากษาโดยส่วนรวม
คือ ผู้พิพากษาเริ่มหวาดวิตกต่อการใช้ดุลพินิจในบางเรื่อง ข.ผู้พิพากษาที่สุจริตไม่ต้องกลัว อย่าวว่าแต่เรื่องให้ประกันเลย
ท่านตัดสินยกฟ้องท่านยังทำได้

นายสุรศักดิ์ กิตติพงษ์พัฒนา กล่าวว่า ผมมั่นใจว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาล อธิบดีผู้พิพากษาศาล และประธานศาลที่สุจริต
ทั้งหลายจะต้องเป็นผู้พิพากษาที่มีคุณภาพไม่ใช่ว่ามีกรณีอย่างนี้แล้วไม่กล้าสั่งจำคุกท่านไม่มีความกล้าหาญที่จะปกป้องสิทธิเสรีภาพ-
ของประชาชนในทางที่ถูกต้องเพราะท่านกลัวว่าตัวท่านเองจะเสียหาย ท่านต้องอย่าไปเป็น เราต้องมีความกล้าหาญในการ
ทำหน้าที่ถูกต้องด้วยความสุจริต สามารถชี้แจงต่อประชาชนได้

นายสมบัติ เด็ยวอัสเรศ กล่าวว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ไม่ควรคำนึงถึงกระแส.

คดีเหล่านี้อาจทำให้ผู้สังเกตคดีที่เป็นภาคีหรือความลำเอียงเพราะความหวาดกลัว จึงสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ความลำเอียงนี้ไม่ว่าเกิดจากเหตุใดย่อมเป็นหนอนบ่อนความยุติธรรมให้เสื่อมเสียไปสำหรับผู้พิพากษาแล้ว จะต้องขจัดเสียซึ่งความลำเอียงถือแต่ความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง หลักธรรมข้อนี้บรรพตลาการได้ทำตัวอย่างมาแล้ว ผู้ใดประพฤติธรรม ธรรมย่อมคุ้มครองรักษา^{๒๕} ในปัจจุบันศาลได้ยึดถือเป็นหลักอยู่แล้วว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว (โดยเฉพาะคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดศาลเยาวชนและครอบครัวถือปฏิบัติว่าจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเสมอและด้วยการตีราคาประกันต่ำมาก) แต่ก็ต้องมีการเสนอหลักทรัพย์ที่เหมาะสม คดีที่มีโทษหนักหรือความเสียหายมากก็จะมีราคาประกันสูงตามไปด้วย ซึ่งก็จะทำให้คนยากจนไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ถ้าศาลก้าวต่อมาอีกสักนิด โดยพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่ และจะมีภัยอันตรายเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวหรือไม่เป็นข้อพิจารณาในลำดับต้นและมีน้ำหนักมากกว่าเหตุตามกฎหมายข้ออื่นและมีกระบวนการรับข้อเท็จจริงด้วยความรวดเร็วเข้าสู่สำนวนมากเพียงพอต่อการวินิจฉัยโดยปล่อยให้ราคาหลักทรัพย์ลอยตัวและควรคำนึงถึงเหตุเฉพาะตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละรายว่ามีโอกาสหาหลักทรัพย์มาประกันตัวได้หรือไม่แทนที่จะพิจารณาตีราคาประกันตามลักษณะคดีแล้ว การสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก็จะเป็นไปด้วยความยุติธรรม และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น และไม่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะเป็นคนยากจน หรือร่ำรวยก็จะมีโอกาสได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวที่เท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้และที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือผู้สั่งประกันจะต้องใช้ดุลพินิจที่ปราศจากฉันทาคติ โทษาคติ โมหาคติและภาคคติ ไม่มี ความหวั่นไหว หวาดกลัวต่อสิ่งใด ยึดเอาความเป็นธรรมและพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาเป็นที่ตั้ง^{๒๖} ผลที่ตามมา คือ หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญก็ได้ชื่อว่ามี การปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม แสดงว่า รัฐธรรมนุญไม่ใช่เป็นเพียงกฎหมายที่แสดงถึงการมีอารยธรรมทางกฎหมายแต่ในตัวอักษรเท่านั้น

๒๕. พระนิพนธ์ประมวล, อธิตอธิบตีผู้พิพากษาศาลแพ่ง, จรรยาตุลาการ, หลักวิชาชนนักกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ ๔ (กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒) หน้า ๒๐๕.

๒๖. สมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร, ตุลาการในอุดมคติของพระพุทธศาสนา, ดุลพาห เล่ม ๓ ปีที่ ๓๕ พ.ศ. ๒๕๓๑, หน้า ๔.

ส่วนที่ ๓

ภาคผนวก

:

หน้า

- ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) ๙๕
- ๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) ๑๐๗
- ๓ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ ๑๔๓
- ๔ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๔๙

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

Legislative Institutional Repository of Thailand

สำนักเลขาธิการ

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๖

ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ
12
เลขรับ
วันที่ ๑๑ มี.ค. ๒๕๖๐
เวลา 10.35 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ รวม ๒ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ต่อไป

พลเอก

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ - ๓๐๙

โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๔๘

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และยกเลิกมาตรา ๑๓ ทวิ)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๒)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือ จำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสามและวรรคสี่)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความ ชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๖/๕ มาตรา ๒๒๖/๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ มาตรา ๒๓๗ ตี และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๔๗)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการ พัฒนาด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ และมาตรา ๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่นๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการ คำพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรฐาน ค่าระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๘๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหามิได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐาน ไปยังสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ความมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒(๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้”

LIRT

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยานหรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดามวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น

(๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี

(๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ

(๔) ผู้ที่กระทำการ โดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย

หรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆ นิสัย หรือความประพฤตินทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของ

จำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติน

ส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้เป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่าที่มีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจกรายงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

LIRT

มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ขาดนำพยานบอกเล่า พยานชัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้น โดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๘/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘๓/๑ ในการได้สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน โดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาล ไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันได้สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ดำเนินรับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้วมีเหตุอันสมควร แสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้น ไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมีได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเชชฌุสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐานถ้าจำเลยในกรณีความมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่คิดใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำถามแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชักค้ำนได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยืนยันจำเลยนั้นได้และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับคำเบิกความพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังค่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความค่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ
- (๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๗ ตรีให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการ โดยตนเอง หรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสดูและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน

ในกรณีที่ไม่วางในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่าน หรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๕

ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใดๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่นฯ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้แต่ต้องส่งสำเนานั่งื่อดังกล่าวให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่คิดใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนานั่งื่อดังกล่าวต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการใ้สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวน้ำ เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำใช้ง่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้สั่งง่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำ ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติ ดังกล่าว

มาตรา ๒๕ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๕

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๑

ข้อความเบื้องต้น

ลักษณะ ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้ว ให้ถือตามความหมายตั้งได้้อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวเองจะขัดกับคำอธิบายนั้น

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

(๑) “ศาล” หมาย ความถึง ศาล ยุติธรรม หรือ ผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจทำกรอันเกี่ยวกับคดีอาญา

(๒) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

(๓) “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

(๔) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้ง

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๘

บุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖

(๔) “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้

(๕) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

(๖) “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

(๗) “คำกล่าวโทษ” หมายความว่า การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ดี ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

(๘) “หมายอาญา” หมายความว่า หนังสือสั่งการซึ่งออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ขัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลยหรือนักโทษ

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ วารสารงานเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๗

หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายเช่นนี้อันได้รับรอง ว่าถูกต้อง และกำกับออกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมาย จับแล้วตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗

(๑๐) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนิน การทั้งหลายอื่น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดลงโทษ

(๑๒) “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า กระบวนการไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา

(๑๓) “ที่ระโหลง” หมายความว่า ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานตั้งบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๘

(๑๔) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือ ผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน

(๑๕) “คู่ความ” หมายความว่า โจทก์ฝ่ายหนึ่ง และ จำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง

(๑๖) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพิสดาร เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตต์ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

(๑๗) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” หมายความว่า เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้

- (ก) ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้รักษาการแทน
- (ข) นายอำเภอหรือผู้รักษาการแทน
- (ค) อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทน
- (ง) รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทน

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๘

(จ) จเรตำรวจภูธรภาคหรือผู้รักษาการแทน

(ฉ) ผู้บังคับการตำรวจท้องถิ่น หรือผู้บังคับการตำรวจสันติบาล หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ.

(ช) ผู้กำกับ การตำรวจท้องถิ่น หรือผู้กำกับการตำรวจสันติบาลกอง ๑ กอง ๒ กอง ๔ หรือกอง ๕ หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ

(ซ) ผู้บังคับกองตำรวจท้องถิ่น หรือผู้บังคับกองตำรวจสันติบาลหรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ญ) สารวัตรตำรวจท้องถิ่น หรือสารวัตรตำรวจสันติบาลหรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ด) หัวหน้ากองตรวจตำรวจภูธรประจำสายผู้กำกับการหรือผู้รักษาการแทนที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ต) หัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปหรือผู้รักษาการแทนที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๐ ราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘

(๑๘) “สิ่งของ” หมายความว่า สิ่งสंहาริมทรัพย์ใด ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ ให้รวมทั้ง จดหมาย โทรเลข และเอกสารอย่างอื่น ๆ

(๑๙) “ถ้อยคำสำนวน” หมายความว่า หนังสือใดที่ ศาลจัดเป็นหลักฐานแห่งรายละเอียดทั้งหลายในการดำเนิน คดีอาญาในศาลนั้น

(๒๐) “บันทึก” หมายความว่า หนังสือใดที่พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวน ความผิดอาญา รวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษด้วย

(๒๑) “ควบคุม” หมายความว่า การคุมหรือกักขังผู้ ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวน และสอบสวน

(๒๒) “ขัง” หมายความว่า การ กักขัง จำเลย หรือผู้ ต้องหาโดยศาล

มาตรา ๓ บุคคลดังระบุในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ มี อำนาจจัดการต่อไปนี้แทนผู้เสียหายตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ ในมาตรานั้น ๆ

(๑) ร้องทุกข์

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๑

(๒) เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์
กับพนักงานอัยการ

(๓) เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

(๔) ถอนฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดี
อาญา

(๕) ขอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๔ ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหาย เป็นหญิงมีสามี
หญิงนั้นมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยมีต้องได้รับอนุญาตของ
สามีก่อน

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕ (๒) สามีมีสิทธิฟ้องคดี
อาญาแทนภริยาได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้ง
จากภริยา

มาตรา ๕ บุคคลเหล่านี้จัดการแทนผู้เสียหายได้

(๑) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล และเพาะ
แต่ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถ
ซึ่งอยู่ในความดูแล

LIART

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

(๒) ผู้บุพพการี ผู้สืบสันดาน สามเษภหรือภริยาจะเพาะแต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้

(๓) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคล จะเพาะความผิดซึ่งกระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖ ใน คดีอาญา ซึ่งผู้เสียหาย เป็น ผู้เยาว์ ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถไม่มีผู้อนุบาล หรือซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่โดย เหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถนั้นๆ ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับอ้างร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนจะเพาะคดีได้

เมื่อได้ไต่สวนแล้วให้ศาลตั้งผู้ร้องหรือบุคคลอื่น ซึ่งยินยอมตามที่เห็นสมควรเป็นผู้แทนจะเพาะคดี เมื่อไม่มีบุคคลใด เป็นผู้แทน ให้ศาลตั้ง พนักงาน ฝ่าย ปกครองเป็นผู้แทน

ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียมในเรื่องขอตั้งเป็นผู้แทนจะเพาะคดี

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๓

มาตรา ๗ ในการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา
คดีที่นิติบุคคลเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้ออกหมายเรียก
ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลนั้น ให้ไปยัง
พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้าผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ไม่ปฏิบัติตาม
หมายเรียก จะออกหมายจับผู้นั้นมาก็ได้ แต่ห้ามมิให้ใช้
บทบัญญัติว่าด้วยปล่อยชั่วคราว ชังหรือจำคุกแก่ผู้จัดการ
หรือผู้แทนนิติบุคคล ในคดีที่นิติบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหา
หรือจำเลย

มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิ
ดังต่อไปนี้

(๑) แต่ง ทนาย แก่ต่างใน ชั้น ใต้สวน มูล ฟ้อง หรือ
พิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

(๒) พุดจากับทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง

(๓) ตรวจสอบสำนวน การใต้สวน มูลฟ้อง หรือ พิจารณา
ของศาล และคัดสำเนาหรือขอสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดย
เสียค่าธรรมเนียม

(๔) ตรวจสอบสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัด
สำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘

ถ้าจำเลยมีทนาย ๆ นั้นยอมมีสิทธิทำนองเดียวกับจำเลย
ตั้งกล่าวมาแล้วนั้นด้วย

มาตรา ๘ บันทึกร้องระบุงานที่ วันเดือนปีที่ทำ นาม
และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำ

เมื่อเจ้าพนักงานทำบันทึกโดยรับคำสั่งจากศาลหรือโดย
คำสั่งหรือคำขอของเจ้าพนักงานอื่น ให้เจ้าพนักงานนั้น
กล่าวไว้ด้วยว่าได้รับคำสั่งหรือคำขอเช่นนั้น และแสดง
ด้วยว่าได้ทำไปอย่างไร

ให้เจ้าพนักงานผู้ทำบันทึกลงลายมือชื่อของตนในบันทึก
นั้น

มาตรา ๑๐ ถ้อยคำสำนวนต้องระบุชื่อศาล สถานที่
และวันเดือนปีที่จด ถ้าศาลจดถ้อยคำสำนวนตามคำสั่ง
หรือประเด็นของศาลอื่น ให้กล่าวเช่นนั้น และแสดงด้วย
ว่าได้ทำไปอย่างไร

ผู้พิพากษาที่จดถ้อยคำสำนวน ต้องลงลายมือชื่อของตน
ในถ้อยคำสำนวนนั้น

มาตรา ๑๑ บันทึกหรือถ้อยคำสำนวนนั้น ให้เจ้าพนักงาน
หรือศาลอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง ถ้ามีข้อความแก้ไข ทักท้วง

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๕

หรือเพิ่มเติม ให้แก้ไขถูกต้องหรือมีฉะนั้นก็ให้บันทึกไว้
และให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อรับรองว่าถูกต้องแล้ว .

ถ้าบุคคลที่ต้องลงลายมือชื่อในบันทึกหรือถ้อยคำสำนวน
ไม่สามารถหรือไม่ยอมลง ให้บันทึกหรือรายงานเหตุนี้ไว้

มาตรา ๑๒ เอกสาร ซึ่ง สาส หรือเจ้าพนักงาน เป็นผู้ทำ
คำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ คำให้การจำเลยหรือคำร้องซึ่งยื่นต่อ
เจ้าพนักงานหรือศาล จัดต้องเขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด
หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใดห้ามมิให้ลบออก ให้เพียงแต่ขีดฆ่า
คำผิดนั้นแล้วเขียนใหม่ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคล
ผู้แก้ไขเช่นนั้นต้องลงนามรับรองไว้ที่ข้างกระดาษ

ถ้อยคำที่เพิ่มเติมในเอกสารตั้งบรรยายในมาตรานี้ต้องลงนาม
ชื่อของผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้ซึ่งตักเตือนนั้น
กำกับไว้

มาตรา ๑๓ การสอบสวน ได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา
ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็น
ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็
ให้ใช้ล่ามแปล

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

เมื่อมีคำแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ คำต้อง
แปลให้ถูกต้อง คำต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำ
หน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล
ให้คำมกลายมือชื่อในคำแปลนั้น

มาตรา ๑๔ ในระหว่างทำการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง
หรือพิจารณา ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็น
ผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวน
หรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้
เสร็จแล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมาให้ถ้อยคำ หรือ
ให้การว่าตรวจได้ผลประการใด

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าผู้ต้องหาหรือ
จำเลยเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้ศาล
สอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหาย
วิกลจริตหรือสามารถจะต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้นั้น
ไปยังโรงพยาบาลโรคจิตต์หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวง
ประจำจังหวัดหรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่
จะเห็นสมควร

กรณีที่ศาลลงคำ ใต้สวนมูลฟ้อง หรือ พิจารณาดังบัญญัติ
ไว้ในวรรคก่อน ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีเสียชั่วคราวก็ได้

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑๗

มาตรา ๑๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้
มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ลักษณะ ๒

อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑๖ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจ
พนักงานอัยการและอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้อง
เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัด
ตั้ง ศาล ขุดติธรรม และระบบ อำนาจ และหน้าที่ของผู้พิพากษา
หรือซึ่ง ว่าด้วย อำนาจ และ หน้าที่ ของพนักงาน อัยการหรือ
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น ๆ

หมวด ๒

อำนาจสืบสวนและสอบสวน

มาตรา ๑๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจ
ทำการสืบสวนคดีอาญาได้

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๕๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๘

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น

มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในกรณีซึ่งเป็นการผิดกฎหมาย จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าไถ่การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น เว้นแต่เจ้าพนักงานจะเห็นว่าถ้าปล่อยไปจะหลบหนี

ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางที่นำตัวผู้ถูกจับมาสาตรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็น อย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่มิให้เกินสิบห้าวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อนเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหามาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหานั้นไว้

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๕๑

ในกรณีความผิด อาญา ที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษ จำคุก
อย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือ
ทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้หนึ่งเดือนมีกำหนดไม่เกิน
สิบห้าวัน

ในคดีอย่างอื่นศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้
แต่คราวหนึ่งต้องไม่เกินสิบห้าวัน และรวมกันทั้งหมดต้อง
ไม่เกินสามเดือนเป็นอย่างซ้ำ

ในกรณีที่กำหนดการสั่งขังหมดไป ให้ศาลออกหมาย
ปล่อยผู้ต้องหา เว้นแต่พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหา
หรือพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้ขอให้ ขังต่อ
ไปอีก

มาตรา ๘๘ นับแต่เวลาที่ขึ้นฟ้องจำเลยที่ต้องขังตาม
หมายศาล ๆ จะขังจำเลยต่อไปหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๘๙ หมายขังหรือหมายจำคุกต้องจัดการให้เป็น
ไปตามนั้นในเขตต์ของศาลซึ่งออกหมาย

มาตรา ๙๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกควบคุมหรือ
ขังโดยผิดกฎหมายหรือถูกจำคุกผิดจากคำพิพากษาของศาล
บุคคลเหล่านั้นมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อย คือ

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๕๘

หมวด ๓

ปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๐๖ คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาลข้อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้นหรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงาน หรือ ศาล รับ ส่ง โดย อาศัย หลัก เกณฑ์ ใน กฎ มาตราต่อไปนี้

LIART

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๖๐ ราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (๖) ภัยอันตราย หรือ ความเสียหาย ที่จะ เกิดจาก การ ปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่
- (๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือ โจทก์ แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้

มาตรา ๑๐๙ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบ ปีขึ้นไป ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ศาลจะต้องถาม พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้าน ประการใดหรือไม่

มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกใน อัตราอย่างสูง ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และ จะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๖๑

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลข หรือ มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน เลข ก่อนที่จะปล่อยไป ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือ ปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก

มาตรา ๑๑๒ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือ มีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือผู้ เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น

ใน สัญญา ประกัน นอกจาก ข้อ ความ อย่างอื่น อัน พึงมี ต้องมีข้อความดังนี้ด้วย

(๑) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว

(๒) เมื่อผิดสัญญาจะจ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้

มาตรา ๑๑๓ เมื่อพนักงานสอบสวน หรือ พนักงาน อัยการสั่งปล่อยชั่วคราว สัญญาประกันนั้นใช้ได้ระหว่าง สอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวน หรือตลอดไปจนถึงศาลประทับฟ้องเท่านั้น

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๖๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

มาตรา ๑๒๕ ให้ทำการสอบสวนรวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหาขังศาล

ลักษณะ ๒

การสอบสวน

หมวด ๑

การสอบสวนสามัญ

มาตรา ๑๓๐ ให้เริ่มการสอบสวนโดยมีชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย

มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพินิจให้เห็นความผิด

มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๖๘

(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพถ่ายจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึก รายละเอียด ทั้ง หลาย ซึ่ง น่า จะ กระทำ ให้คดี แจ่มกระจ่างขึ้น

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ ไซ้หรือสงสัยว่าได้ ไซ้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจ ไซ้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจ ไซ้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาดังกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)

มาตรา ๑๓๓ พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใด ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อ ว่า ถ้อยคำ

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๗๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

ของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่
ในหมาย แล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้

การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ ผู้ให้ถ้อยคำ
สาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบท
บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพะยานบุคคล

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือ
ใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยาก
จะให้ด้วยความเต็มใจ

มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือ
เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อ
หน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ
บังคับ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อ
หาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้อง
หากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพะยานหลักฐานยื่นเขาในการพิจารณา
ได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้
ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

มาตรา ๑๓๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้
ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญา

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๗๑

กับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้อง
หานั้น

มาตรา ๑๓๖ พนักงานสอบสวนจะจับและควบคุม หรือ
จัดการให้จับหรือควบคุมผู้ต้องหาหรือบุคคลใดซึ่งในระหว่าง
สอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือจะปล่อยชั่วคราว
โดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลัก
ประกันด้วย หรือปล่อยไปตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายนี้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๓๗ พนักงานสอบสวนขณะทำการอยู่ในบ้าน
เรือนหรือในสถานที่อื่น ๆ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกไปจาก
ที่นั้น ๆ ชั่วเวลาเท่าที่จำเป็น

มาตรา ๑๓๘ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเอง
หรือส่งประเด็น ไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิต
และความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้ง
ให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา

มาตรา ๑๓๙ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวน
ตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวน
และให้เอาบันทึก เอกสารอื่นซึ่งได้มา อีกทั้งบันทึกและ

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๗๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘

เอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้น
ส่งมารวมเข้าสำนวนไว้

เอกสารที่ขึ้นเป็นพยานให้รวมเข้าสำนวน ถ้าเป็นสิ่ง
ของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมเข้าสำนวนไว้

มาตรา ๑๕๐ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการ
สอบสวน เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้จัดการอย่าง
หนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและความ
ผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ให้พนักงาน
สอบสวนและกษัตริย์สอบสวน และบันทึกเหตุทั้งนั้นไว้ แล้ว
ให้ส่งบันทึกพร้อมสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบ
สวนส่งสำนวนไปยัง พนักงานอัยการ พร้อมทั้ง ความเห็นที่
ควรให้จัดการสอบสวน

ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวน
ต่อไป ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

(๒) ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ใช้บัญญัติในมาตรา
ต่อไปนี้

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๘๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๘

มาตรา ๑๖๘ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ให้ส่งสำเนาฟ้องให้แก่จำเลยรายตัวไป เว้นแต่จำเลยจะได้รับสำเนาฟ้องไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๖๙ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว แต่ยังไม่ได้อำนาจตัวจำเลยมา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับมาแล้วแต่ควรอย่างไรก็ดีเพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๐ คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาดแต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา

ถ้าโจทก์ร้องขอศาลจะขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ฎีกาก็ได้

มาตรา ๑๗๑ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณา เว้นแต่มาตรา ๑๗๕ มาบังคับแก่การไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม

ลักษณะ ๒

การพิจารณา

มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

LIART

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๘๗

เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลชดรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๓ ในคดีอุกฉกรรจ์มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และในคดีที่แต่กตามมาตรา ๔๖, ๕๗ และ ๕๘ แห่งกฎหมายลักษณอาญาเป็นจำเลย ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการ ก็ให้ศาลตั้งทนายให้

มาตรา ๑๗๔ ก่อนนำพะยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือ แถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพะยานหลักฐานที่จะนำสืบ เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วให้โจทก์นำพะยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพะยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดย แถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง บังเสียดพะยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพะยานเข้าสืบ

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๙๐๕

หมวด ๒

การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งชั้นฎีกา

มาตรา ๒๒๕ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณา และว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มาบังคับในชั้นฎีกา โดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง

ภาค ๕

พะยานหลักฐาน

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๒๖ พะยานวัตถุ พะยานเอกสาร หรือพะยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพะยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพะยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบ ประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพะยาน

มาตรา ๒๒๗ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั้นนำหนักพะยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๗๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘

เมื่อมีความสงสัยตามสมควร ว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

มาตรา ๒๒๘ ระหว่างพิจารณาโดยผลการ หรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้

มาตรา ๒๒๙ ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควรตามลักษณะของพยาน

มาตรา ๒๓๐ เมื่อ จำ เป็นศาลมีอำนาจ ไปเอง หรือให้จำศาลไปเดินเผชิญสืบพยาน หรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยาน ให้ผู้เดินเผชิญสืบและศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ตั้งศาลเดิม และศาลที่รับประเด็นมีอำนาจส่งประเด็นไปยังศาลอื่นอีกต่อหนึ่งได้

เมื่อคู่ความแถลงต่อศาลขอไปฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลสั่งหรือจัดการให้เป็นไปตามคำขอนั้น

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ติดใจไปฟังการพิจารณา จะยื่นคำถามกำชับเป็นหนังสือก็ได้ ให้ศาลหรือผู้เดินเผชิญสืบพยานตามนั้น

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐๗

ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และ เอกสารหรือของกลาง เท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เดินเผชิญสืบ หรือแก่ศาลรับประเด็นเพื่อสืบพยาน เมื่อคู่ความที่ขอให้ สืบพยานไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา ก็ให้ยื่นคำถามพยาน เป็นหนังสือ

เมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว ให้ผู้เดินเผชิญสืบหรือศาล รับประเด็น ส่ง ถ้อย คำสำนวน พร้อมทั้ง เอกสาร หรือ ของกลางไปยังศาลเดิม

มาตรา ๒๓๑ เมื่อคู่ความหรือผู้ใดจะต้องให้การหรือส่ง พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เอกสารหรือข้อความที่ยังเป็นความลับในราชการอยู่
 (๒) เอกสารหรือข้อความลับ ซึ่งได้มาหรือทราบเนื่อง ในอาชีพหรือหน้าที่ของเขา

(๓) วิธีการ แบบแผนหรืองานอย่างอื่นซึ่งกฎหมาย คู่คุ้มครองไม่ยอมให้เปิดเผย คู่ความหรือบุคคลนั้นมีอำนาจไม่ ยอมให้การหรือส่งพยานหลักฐาน เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความลับนั้น

ถ้าคู่ความหรือบุคคลใดไม่ยอมให้การ หรือไม่ส่งพยาน หลักฐานดังกล่าวแล้ว ศาลมีอำนาจหมายเรียกเจ้าหน้าที่หรือ

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๗๐๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๘

บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับ ความลับ นั้นมา แดง ต่อศาล เพื่อ
วินิจฉัยว่าการไม่ยอม นั้นมีเหตุผล คำจุนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไร
เหตุผล ให้ศาลบังคับให้ ๆ การหรือส่งพะยานหลักฐานนั้น

หมวด ๒

พะยานบุคคล

มาตรา ๒๓๒ ห้ามมิให้ โจทก์อ้างจำเลยเป็นพะยาน

มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพะยานได้ ใน
กรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพะยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อน
พะยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำจำเลยซึ่งให้การเป็นพะยาน
นั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซัก
ค้านได้

มาตรา ๒๓๔ พะยานไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรือ
อ้อม อาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อมีคำถามเช่นนั้น
ให้ศาลเตือนพะยาน

มาตรา ๒๓๕ ในระหว่างพิจารณา เมื่อเห็นสมควร ศาล
มีอำนาจถามโจทก์จำเลยหรือพะยานคนใดก็ได้

ห้ามมิให้ถามจำเลยเพื่อประโยชน์แต่จะเพาะจะเพิ่มเติม
คดีโจทก์ซึ่งบกพร่อง เว้นแต่จำเลยจะอ้างตนเองเป็นพะยาน

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๓๐ ๘

มาตรา ๒๓๖ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ที่
จะเป็นพะยานซึ่งมิใช่จำเลย ออกไปอยู่นอกห้องพิจารณา
จนกว่าจะเข้ามาเบิกความ อนึ่งเมื่อพะยานเบิกความแล้ว
จะให้หรืออยู่ในห้องพิจารณาก่อนก็ได้

มาตรา ๒๓๗ ถ้าพะยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา
นั้นให้ศาลจดไว้ แล้วอ่านให้พะยานฟังต่อหน้า จำเลย
เว้นแต่ในกรณีตั้งบัญญัติในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๓

หมวด ๓

พะยานเอกสาร

มาตรา ๒๓๘ ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพะยาน
ได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือ
พะยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพะยานได้

ถ้าอ้างหนังสือราชการเป็นพะยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่
จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ใน
หมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๓๙ เอกสารใดซึ่งคู่ความอ้าง แต่มิได้อยู่ใน
ความยึดถือของเขา ถ้าคู่ความนั้นแจ้งถึงลักษณะและที่อยู่

LI RT

เล่ม ๕๒ หน้า ๙๑๐ ราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

ของเอกสารต่อศาล ให้ศาลหมายเรียกบุคคลผู้ยึดถือนำ
เอกสารนั้นมาส่งศาล

มาตรา ๒๕๐ เมื่อมีเอกสารไว้เป็น พะยานหลักฐานใน
ชั้นศาล ให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใด
ต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจส่งให้ฝ่ายที่อ้างนั้นส่งสำเนา
แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔

พะยานวัตถุ

มาตรา ๒๕๑ สิ่งใดใช้เป็นพะยานวัตถุต้องนำมาศาล
ในกรณีที่นำมาไม่ได้ ให้ศาลไปตรวจจดรายงานยังที่
ที่พะยานวัตถุนั้นอยู่ตามเวลาและ วิธี ซึ่งศาลเห็นสมควรตาม
ลักษณะแห่งพะยานวัตถุ

มาตรา ๒๕๒ ในระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือ
พิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพะยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือ
พะยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ฟ้องหรือทำลายตรา การฟ้องหรือตีตราใหม่
ให้ทำต่อหน้าคู่ความหรือพะยานที่เกี่ยวข้องนั้น

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๗๑๑

หมวด ๕

ผู้ชำนาญการพิเศษ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลป ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้วงมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตใจของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ

ศาลจะให้ผู้ชำนาญการพิเศษทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องให้มาเบิกความประกอบหนังสือนั้น ให้ส่งสำเนาหนังสือ ดัง กล่าว แล้ว แก่ คู่ ความ ทราบ ล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความ

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้น ผู้ใหญ่ เห็น จำ เป็น เนื่อง ใน การ ใต้วง มูล ฟ้อง พิจารณาหรือสอบสวน ก็จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจได้

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๗๑๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๔

มาตรา ๒๕๐ ถ้าคำพิพากษามีได้ระบุไว้ เป็นอย่างอื่น บุคคลทั้งปวงซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษโดยได้กระทำความผิดฐานเดียวกัน ต้องรับผิดแทนกันและต่างกันในกรณี หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทน

มาตรา ๒๕๑ ถ้าต้องยึดทรัพย์สินคราวเดียวกัน สำหรับ ใช้ค่าธรรมเนียมศาล ค่าปรับ ค่าใช้ทรัพย์สินหรือค่าทดแทน แต่ทรัพย์สินของจำเลยไม่พอใช้ครบทุกอย่าง ให้นำจำนวน เงินสุทธิต่อทรัพย์สินนั้นมาใช้ตามลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าธรรมเนียม
- (๒) ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทน
- (๓) ค่าปรับ

หมวด ๒

ค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๕๒ ในคดีอาญาทั้งหลายห้ามมิให้ศาลยุติธรรม เรียกค่าธรรมเนียมนอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๒๕๓ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ซึ่งมี คำเรียกร้องให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินติดมากับฟ้องอาญา มิให้เรียกค่าธรรมเนียม

LIRT

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๗๑๕

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินตั้งกล่าวในวรรคก่อน นักศาลยังต้องจัดการอะไรอีกเพื่อการบังคับ ผู้ที่จะได้รับคืนทรัพย์สินหรือราคาจำต้องเสียค่าธรรมเนียมตั้งคดีแพ่งสำหรับการต่อไปนั้น

มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๕๓ วรรคต้น ในคดีเรียกร้องให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทนซึ่งติดมากับฟ้องคดีอาญา หรือที่ฟ้องเป็นคดีแพ่งโดยลำพัง ให้เรียกค่าธรรมเนียมตั้งคดีแพ่ง

มาตรา ๒๕๕ ในคดีตั้งบัญญัติในมาตรา ๒๕๓ วรรค ๒ และมาตรา ๒๕๔ ถ้ามีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่แพ้คดีใช้ค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้

มาตรา ๒๕๖ กติกาอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้ โจทก์เสียค่าพาหนะให้แก่พะยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร

มาตรา ๒๕๗ ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ ๆ จำต้องเสียค่าธรรมเนียม คือ

(๑) ค่าพาหนะพะยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร

LIRT

เล่ม ๕๒ หน้า ๗๑๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๘

(๒) คำพาหนะส่งหมายเรียก

มาตรา ๒๕๘ ให้นำบัญชีค่าธรรมเนียมต่อท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดีอนาถามาบังคับโดยอนุโลม

ภาค ๗

อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาและลดโทษ

มาตรา ๒๕๙ ผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษอย่างใดๆ หรือ ผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะหลุดเกล้า ๓ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ได้

มาตรา ๒๖๐ ผู้ถวายเรื่องราวซึ่งต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นเรื่องราวต่อพิชิตหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ เมื่อได้รับเรื่องราวนั้นแล้ว ให้พิชิตหรือผู้บัญชาการเรือนจำ ออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นเรื่องราว แล้วให้รับส่งเรื่องราวนั้นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็น ว่าควรพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

LIRT

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๕๖ ตอนที่ ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๑๐)
พ.ศ. ๒๕๖๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๑๔ ในรัชกาลปัจจุบัน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา
ความอาญา
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ตั้ง
ต่อไปนี้
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒”

LIRT

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๖ คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวของดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

ในกรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นส่งอนุญาตมีฉันทนให้ส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อส่ง แล้วแต่กรณี

(๕) เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณีก็ได้

LIRT

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๕๖ ตอนที่ ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒

“ในกรณีที่ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อส่ง แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๘ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนี้ไว้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๒ ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่ง เกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้

LIART

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒

ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับ เวลา หรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐาน ลักทรัพย์ กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก และรับของโจร หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนากับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อตั้งกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏ ในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาล ลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้าง ฐานความผิดหรืออบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความ ผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่าง อาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิด อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ คำพยานชั้นได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๓”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

LIRT

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมิได้ให้อำนาจศาลชั้นต้นอย่างชัดเจนในการที่จะส่งคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ในกรณีที่ศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาแล้ว ทั้งในการที่ศาลจะส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ทุกกรณีไป ทำให้ศาลไม่สามารถมีคำสั่งได้โดยรวดเร็ว สมควรให้อำนาจศาลชั้นต้นส่งคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในกรณีที่ศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาแล้ว และให้อำนาจศาลที่จะงดการถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ในกรณีที่ไมอาจถามได้โดยมีเหตุอันควร เพื่อให้ศาลสามารถมีคำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยรวดเร็วและเพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกขังได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนบทที่ศาลจะมีคำพิพากษานั้นสมควรกำหนดไว้ว่าถ้าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังกล่าวในฟ้องเพียงรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลา หรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก รับของโจร หรือต่างกันระหว่างการกระทำความผิดฐานโดยเจตนาและประมาทมิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญอันจะเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LIRT

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕)

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้และไม่มีความรู้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวงยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓ ทวิ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการแก่ล่ามภาษามือที่จัดหาให้ ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวงยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอื่น จะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น ทั้งนี้รวมกันแล้วมิให้เกินสามวัน”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เมื่อพนักงานสอบสวนร้องขอและศาลได้ไต่สวนแล้ว ศาลอาจสั่งขังผู้ต้องหาไว้ ณ สถานที่ที่พนักงานสอบสวนร้องขอ โดยให้อยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวน ตามกำหนดเวลาที่ศาลเห็นสมควร”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องศาล ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๓ ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด”

มาตรา ๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช้บังคับแก่การดำเนินการของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ในคดีที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ได้ดำเนินการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีบทบัญญัติบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนดำเนินคดี อันเป็นผลให้การสอบสวนดำเนินคดีเป็นไปโดยล่าช้า และทำให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลยได้รับการปฏิบัติไม่เท่าเทียมกันและไม่สามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยกำหนดให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาสำเนาให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานที่ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย และไม่มีล่าม ระยะเวลาที่ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุมตัวผู้ถูกจับในกรณีที่มีเหตุจำเป็นลงเหลือไม่เกินสามวัน และกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจร้องขอศาลให้สั่งจับผู้ต้องหาไว้ ณ สถานที่ที่พนักงานสอบสวน กำหนดตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร รวมทั้งกำหนดให้ศาลต้องถามจำเลยก่อนเริ่มการพิจารณาว่ามีโทษความหรือไม่ หากไม่มีและจำเลยต้องการก็ให้ศาลตั้งทนายความให้สำหรับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกหรือคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปี ในวันที่ถูกฟ้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การสอบสวนดำเนินคดีถูกลงไปโดยรวดเร็ว และเพื่อให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และจำเลยได้มีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้